ПРЕОБЛИКОВАЊЕ СВЕТСКОГ ПОРЕТКА

REORDERING OF THE WORLD

КЊИГА САЖЕТАКА

BOOK OF ABSTRACTS

23–24.
ОКТОБАР
2026.

BOOK OF ABSTRACTS – KNJIGA SAŽETAKA

REORDERING OF THE WORLD
PREOBLIKOVANJE SVETSKOG PORETKA

20th Annual International Conference of the Serbian Political Science Association
Sabor politikologa, 20. godišnja međunarodna konferencija Udruženja za političke nauke Srbije

University of Belgrade - Faculty of Political Science, 23-24 October 2026
Univerzitet u Beogradu - Fakultet političkih nauka, 23-24. oktobar 2026. godine

Editors/urednici: Milan Krstić (University of Belgrade, Faculty of Political Science) and Marko Kovačević (University of Belgrade, Faculty of Political Science)

International Selection Committee/Međunarodni naučni odbor:

Dragan R. Simić, University of Belgrade (Serbia)
Marko Kovačević, University of Belgrade (Serbia)
Milan Krstić, University of Belgrade (Serbia)
Aleksandar Milošević, University of Belgrade (Serbia)
Dejan Jović, University of Zagreb (Croatia)
Jennifer Mitzen, The Ohio State University (USA)
James Ketterer, Bard College (USA)
Nikolaos Tzifakis, University of Peloponnese (Greece)
Ana Bojinović Fenko, University of Ljubljana (Slovenia)
Srđan Vučetić, University of Ottawa (Canada)
Marko Babić, University of Warsaw (Poland)
Christina Griessler, Andrassy University (Hungary)

Cover page design/Dizajn: Milica Pejčić

Publisher/Izdavač: Serbian Political Science Association (SPSA) / Udruženje za političke nauke Srbije (UPNS)

Za izdavača: Aleksandra Krstić, president SPSA/predsednica UPNS

Belgrade / Beograd, 2026.

ISBN: 978-86-6425-150-1

REORDERING OF THE WORLD

20th Annual International Conference of the Serbian Political Science Association

University of Belgrade - Faculty of Political Science, 23-24 October 2026

BOOK OF ABSTRACTS

-

KNJIGA SAŽETAKA

PREOBLIKOVANJE SVETSKOG PORETKA

Sabor politikologa, 20. godišnja međunarodna konferencija Udruženja za političke nauke Srbije

Univerzitet u Beogradu - Fakultet političkih nauka, 23-24. oktobar 2026. godine

Table of Content

Panel I: Realism in International Relations 1
Panel II: International Political Economy 3
Panel III: Diplomatija i poredak u doba krize 6
Panel IV: SAD, strategija i bezbednost 9
Panel V: International Law and Fractured World Order 12
Panel VI: Southeastern Europe - Challenges and Issues 14
Panel VII: Ideje, ideologije i kriza poretka 17
Panel VIII: Nemirni poredak: SAD, saveznici i rivali u pripremi za nadolazeću multipolarnost 20
Panel IX: Enlargement of the European Union 23
Panel X: Ideas, Ideologies and Political Orders in Crises 25
Panel XI: Strateške perspektive: pogled iz Azije 27
Panel XII: Međunarodni ekonomski poredak na raskrsnici 30
Panel XIII: Book talk - Milan Krstić, Stigma, Fear, and Foreign Policy: Serbia's Destigmatization Dilemma in the Western Balkans, CEU Press/AU Press, 2026 33
Panel XIV: Small States in World Politics 34
Panel XV: Serbia's Foreign Relations and the Western Balkans 36
Panel XVI: Evropska unija i promene međunarodnog poretka 39
Panel XVII: Politički sistemi u Jugoistočnoj Evropi - krize i odgovori 42
Panel XVIII: Responses to Russia-Ukraine War - Diplomacy and Energy 45
Panel XIX: Comparative Politics and Political Systems 47
Panel XX: Ekonomsko ponašanje i granice javnih finansija 49
Panel XXI: Javna uprava, građanstvo i mediji 52
Panel XXII: Asia, regionalism and global ordering 55
Panel XXIII: The European Union - a Geopolitical Turn? 57
Panel XXIV: Media, Algorithms and Governance 60
Panel XXV: Politikologija religije 63
Panel XXVII: Reflecting the World Reordering - Recent Challenges and Prospects in International Publishing 65
Panel XXVIII: Dynamics and challenges in the EU neighborhood 66
Panel XXIX: Society and Social Movements 68
Panel XXX: Digitalni i algoritamski aspekti politike 70

Panel I: Realism in International Relations

Juha Räikkä (University of Turku, Finland)

Political Realism and States' Rights

Abstract: Traditional political realism has been interpreted in multiple, and sometimes competing, ways. Most commonly, it is characterized as advancing an empirical thesis: in the sphere of international relations, states are assumed to behave in a self interested manner, prioritizing the pursuit of their own national interests above all else. A second, and importantly distinct, interpretation understands political realism as a normative doctrine. On this reading, classical realists such as Hans Morgenthau maintain not merely that states do pursue their interests, but that they ought to do so. Political leaders, on this view, bear a moral responsibility to evaluate the consequences of their decisions primarily in terms of their impact on the state's welfare. This paper examines the implications of adopting this normative interpretation of traditional political realism. I argue that one significant implication is that states—and, by extension, their leaders—are not morally entitled to exercise their legal or moral rights in circumstances where doing so would undermine national interests. Whereas individuals are generally free to exercise their rights even when doing so is self harming, states are not afforded the same latitude. The paper offers an assessment of this realist position.
Keywords: Political Realism, States, Ethics, Rights

Mladen Lišanin (Institute for International Politics and Economics, Belgrade, Serbia)

'Scientific Man vs. Power Politics' at Eighty: Advancing the Epistemic Debate

Abstract: As the publication of Hans Morgenthau's 'Scientific Man vs. Power Politics' reaches its 80th anniversary, the IR research community – operating within the realist framework and beyond – is presented with an opportunity to reassess its contributions, while addressing, in a changed context, some of the key issues it raises. The book cemented Morgenthau's position as one of the crucial liminal European-American authors, its implications continuously reflected in the discipline's breakthroughs: from the traditionalist-behavioralist 'Great Debate' of the 1950s and 1960s, to the critical, genealogical, and historicist revisions of realist research in the 21st century. It spawned the debate on underlying tensions of a large part of contemporary realism: how to evade scientism while retaining analytical rigor? How to keep the skeptical approach towards ontological foundationalism while still identifying graspable international realities? Perhaps most importantly, it contributed to the problematization of realism's very identity, inducing the discussion on whether it is appropriate to conceive the theoretical (or paradigmatical) hard core – including the notions of human nature and international anarchy – as a set of practical dispositions, rather than rigid ontological assumptions? And if yes, how to draw the line between ontological doubt and slipping entirely into idealism and, ultimately, nihilism?
Keywords: International Relations, classical realism, philosophy of science, epistemology

Anila Jelesijević (Independent Researcher)

From Liberal Internationalism to Transactional Realism. The U.S. engagement in the Western Balkans under the Trump's "America First" two administrations

Abstract: This academic paper analyses the U.S. foreign policy towards the Western Balkans under Donald Trump's two administrations (2017-2021 and 2025-present) through the theoretical debate between the liberal internationalism and transactional realism. The liberal internationalism which characterized the US policy in the Western Balkans after the end of Yugoslav wars focused on the relevance of state building, democracy promotion and integration on the Euro-Atlantic institutions. Instead, Trump's America First policy is a transactional realist approach which has prioritized the national interest of the USA via stability, economic partnership and energy security while countering Russian and Chinse influence in the Western Balkans. The paper argues that Trump's foreign policy based on "America first" doctrine does not represent a withdrawal of the USA from the Western Balkans but rather a shift from the pre -Trump era of the US policy of liberal internationalism to a transactional realist model of strategic interests in a competitive geopolitical environment. Additionally, this paper finds out that the policy of the Trump's two administrations towards this region are not the same with the first one reflecting transactional diplomacy via bilateral agreements and the second one demonstrating a wider transactional strategy affected by rivalry with Russia and China. A particular attention in this paper is given to the US diplomacy towards Serbia and Kosovo relations, Bosnia and Herzegovina's functionality and influence of Russia and China in the Western Balkans.
Keywords: liberal internationalism, transactional realism, Trump's administrations, America First, Western Balkans, Russia, China

Miloš Purković (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

The Foreign Policy Positioning of a Small State amid the Transformation of the International Order: The Case of the Kingdom of Yugoslavia (1935–1939)

Abstract: This paper analyses the foreign policy positioning of the Kingdom of Yugoslavia during the government of Dr Milan Stojadinović, from 1935 to 1939, against the backdrop of the gradual erosion of the Versailles order, the weakening of traditional alliances, and the rise of revisionist powers. Although Yugoslav foreign policy in this period has been the subject of numerous historiographical studies, its interpretation through the lens of contemporary international relations theory remains insufficiently developed. The paper aims to examine the extent to which Yugoslav foreign policy during the period under consideration can be explained by Randall Schweller's theory of the balance of interests, according to which states' foreign policy alignment is shaped not only by the distribution of power, but also by the degree of compatibility between their political objectives and interests. The research is based on a comparative analysis of the Kingdom of Yugoslavia's relations with France, Germany, Italy, and Czechoslovakia, as states occupying different positions in relation to the existing international order. Particular attention is devoted to the role of Dr Milan Stojadinović in shaping Yugoslavia's foreign policy strategy and adapting state policy to changes in the international environment. The paper proceeds from the assumption that the foreign policy positioning of the Kingdom of Yugoslavia during the period in question was driven by the effort to preserve and advance state interests through pragmatic adaptation to changing international circumstances. It therefore seeks to assess the extent to which Schweller's concept of the balance of interests can provide an adequate theoretical explanation of such foreign policy behaviour and contribute to a broader understanding of the foreign policies of small states during periods of international order transformation.
Keywords: Kingdom of Yugoslavia, foreign policy, small states, neoclassical realism, balance of interests, international order, Milan Stojadinović

Panel II: International Political Economy

Lazar Radisavljević (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

Role of new MDB's in China's grand strategy - proliferation of Chinese vision of post-liberal world order.

Abstract: As we are entering in the time of competition between great powers, it was somewhat expected that post-cold war order and its norms would erode. With the new administration in Washington openly challenging the established international norms, international order and its political norms are now seen as writings on paper rather than guiding principles to the states. However, even before the president Trump, the U.S made moves that sped up alignment between rising powers. In this paper we will analyze China, which used its economic power to openly challenge established Western financial organizations. In 2010's China established AIIB and was part of the establishment of BRICS New Development Bank. These MDB's openly challenge western financial institutions not only by offering new lines of credit to the developing countries, but also by spreading the vision of alternative world order that is based in the Chinese vision of international relations theory. In this paper we will discuss how MDB's fit into Chinese grand strategy, by analyzing the banks governance and finished projects.
Keywords: Multilateralism, Multilateral Developemnt Banks, Chinese School, AIIB, New Development Bank

Marina Todorović (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

From Trade Liberalization to Economic Statecraft: The Return of Tariffs and the Transformation of the Liberal International Order

Abstract: This paper examines the changing role of tariffs, in international politics, and their implications for the liberal international order. It argues that the contemporary revival of tariffs does not represent a complete departure from the historical use of economic instruments, in international politics, but rather a reconfiguration of their role and strategic purpose. While traditionally associated with the protection of domestic production and the regulation of trade flows, tariffs are increasingly employed as instruments of economic statecraft, reflecting broader political and strategic objectives. The main research question is – how does the strategic use of tariffs transform the function of trade policy and contribute to the reshaping of the liberal international order? The paper identifies three interconnected dimensions of this transformation. First, tariff policies are increasingly justified through national and economic security considerations, expanding the role of the executive branch in economic decision-making. Second, the distributive effects of protectionism reshape domestic political coalitions and intensify debates over globalization and economic sovereignty. Third, the strategic use of tariffs reflects a shift from a predominantly market-oriented logic toward geo-economic competition, in which economic interdependence becomes a source of power. The United States serves as an illustrative case, particularly through the use of Section 232 of the Trade Expansion Act of 1962, as a legal basis for imposing certain tariff measures. The analysis demonstrates how the renewed use of tariffs reveals broader tensions within the liberal international order between open trade, state intervention and the strategic deployment of economic instruments.
Keywords: economic statecraft, tariffs, protectionism, liberal international order, geoeconomics

Iva Kojić (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia), **Sara Mijačić** (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

Reclaiming Sovereign Development Autonomy: An Analysis of South-South Cooperation

Abstract: The contemporary crisis of the liberal international order has created a necessity for the reexamination of the traditional North-South development paradigm. For decades, Bretton Woods institutions have utilised capital access as a lever for systemic economic reform, imposing strict macroeconomic conditionalities that reproduce peripheral dependency and erode domestic institutional capacity. In response to this punitive approach, South-South Cooperation (SSC) has emerged as an alternative framework, promising to reorder global development through horizontal solidarity and political non-interference. This paper investigates whether South-South partnerships offer a substantive alternative to the dominant global order or merely replicate its extractive logic under new geopolitical leadership. Integrating the critiques of dependency theory, the institutional framework of complex interdependence and the evaluative standard of the Development Compact, this analysis examines the macro-institutional shift represented by the New Development Bank (NDB) alongside bilateral infrastructure initiatives led by India and China. We argue that SSC successfully decouples the provision of development finance from domestic policy space, shifting from a coercive framework approach to a demand-driven ingredient approach. While the SSC model is still in its institutional infancy and lacks external oversight mechanisms- leaving the burden of debt management and execution entirely on host states- it currently serves as a vital bridge. By anchoring development finance in mutual gain, South-South partnerships offer emerging economies a viable pathway to reclaim their development autonomy amidst the reshaping of the global order.
Keywords: South-South Cooperation, Structural Dependency, New Development Bank, Sovereign Autonomy, Global Order

Vukašin Blažić (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia), **Anđela Tankosić** (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

Утицај Петројуана на земље у развоју: очување финансијске суверености у ери геополитичке фрагментације - студија случаја Саудијске Арабије EN:The Impact of the Petroyuan on Developing Countries: Preserving Financial Sovereignty in the Era of Geopolitical Fragmentation - A Case Study of Saudi Arabia

Сажетак: СРБ: У свету надолажење мултиполарности, више није реч само о политичкој фрагментацији, већ и економској. Велики број земаља у развоју везује се на неки начин за амерички долар, било то потпуном доларизацином или пак хибридним девизним режимима. Један од видова парирања долару јесте увођење петројуана, као новог начина за дедоларизацију трговине нафтом. Овај рад испитује утицај петројуана на способност земаља у развоју да очувају монетарну и трговинску аутономију, као и могућност слабљења утицаја америчког долара. Значај аргументације самог рада употпуниће студија случаја Саудијске Арабије, као једног од водећих светских снабдевача нафтом, чија би транзиција ка наплати у јуанима представља велике промене у пост-бретонвудском поретку. Анализом различитих механизама попут платног система CIPS-а и билатералних своп линија , као и улоге Шангајске међународне енергетске берзе (INE), рад настоји да прикаже значај диверзификације санкционог ризика, као и могућност проширења девизних резерви уз петројуан. Долазак до финансијске суверености земаља у развоју представља дуг процес, те је неопходно да се тежи све већој сарадњи, како би се прекинуо ланац зависности центра од периферије. ENG: In a

world of emerging multipolarity, it is no longer just a matter of political fragmentation, but also economic. A large number of developing countries are tied in some way to the US dollar, whether through full dollarization or hybrid exchange rate regimes. One way of countering the dollar is the introduction of the petroyuan, as a new method for the dedollarization of the oil trade. This paper examines the impact of the petroyuan on the ability of developing countries to preserve monetary and trade autonomy, as well as the potential weakening of the US dollar's influence. The significance of the paper's argumentation will be complemented by a case study of Saudi Arabia, as one of the world's leading oil suppliers, whose transition toward pricing in yuan would represent major changes in the post-Bretton Woods order. By analyzing various mechanisms such as the CIPS payment system and bilateral swap lines, as well as the role of the Shanghai International Energy Exchange (INE), the paper aims to demonstrate the importance of diversifying sanction risk, along with the possibility of expanding foreign exchange reserves through the petroyuan. Achieving financial sovereignty for developing countries is a long process, making it essential to strive for greater cooperation in order to break the chain of dependence of the periphery on the center.
Кључне речи: petroyuan, dedollarization, CIPS, INE, Saudi Arabia, financial sovereignty

Panel III: Diplomatija i poredak u doba krize

Miljana Đurčević Cucić (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija),
Violeta Marković (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Promena paradigme diplomatskog delovanja u uslovima erozije međunarodnog poretka i kršenja ljudskih prava

Sažetak: Savremene međunarodne odnose karakterišu intenzivne promene u obrascima diplomatskog delovanja, slabljenje multilateralnih mehanizama i sve izraženija praksa unilateralnog odlučivanja. Takvi procesi otvaraju pitanje ne samo transformacije diplomatije kao instrumenta upravljanja međunarodnim odnosima, već i njene sposobnosti da doprinese zaštiti ljudskih prava i očuvanju međunarodnopravnog poretka. Polazeći od teorije kompleksne diplomatije, rad analizira na koji način savremeni oblici političkog odlučivanja i diplomatskog delovanja utiču na ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava u uslovima rastuće institucionalne krize međunarodnog sistema. Osnovno istraživačko pitanje odnosi se na to u kojoj meri unilateralne politike i prisilno nametnute promene od strane vodećih političkih aktera dovode do ugrožavanja međunarodnopravnih normi i standarda ljudskih prava. Posebna pažnja posvećena je odnosu između diplomatskih praksi, principa suvereniteta i mehanizama zaštite ljudskih prava. Analiza obuhvata primere delovanja Sjedinjenih Američkih Država i Srbije, pri čemu se razmatraju globalne, regionalne i nacionalne implikacije njihovih politika na ostvarivanje ljudskih prava. Rad polazi od pretpostavke da se kriza multilateralizma ne manifestuje samo kroz slabljenje međunarodnih institucija, već i kroz ograničavanje njihove sposobnosti da efikasno odgovore na povrede ljudskih prava. Kroz komparativnu analizu pokazuje se na koji način transformacija savremene diplomatije utiče na zaštitu ljudskih prava i kakve posledice proizvodi po legitimitet međunarodnog poretka u uslovima sve izraženijeg unilateralizma i erozije normativnih temelja međunarodne zajednice.
Ključne reči: Diplomatija, teorija kompleksne diplomatije, ljudska prava, međunarodni poredak, unilateralizam, međunarodno pravo

Ivana Dunjić (Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd/Diplo Foundation, Srbija)

Diplomatske studije u vreme preoblikovanja svetskog poretka: povratak tradicionalne škole i presek stanja subdiscipline

Sažetak: Diplomatske studije su bile na margini discipline međunarodnih odnosa, obeležene otporom prema teoretizaciji i prevlašću tradicionalne škole usredsređene na državu, nacionalni interes i ravnotežu snaga (Murray 2008). Pluralizacija u oblasti diplomatskih studija nastupa nakon Hladnog rata. U Marejevoj taksonomiji se taj zaokret ogleda u usponu nastajuće (Nascent) i inovativne (Innovative) škole, oslonjenih na liberalizam i konstruktivizam. Rad polazi od zapažanja da je forum Sadašnjost i budućnost diplomatije i diplomatskih studija (The Present and Future of Diplomacy and Diplomatic Studies) iz 2011. već ukazivao na tendencije koje aktuelna kriza zaoštrava. Šarp (Sharp) je nagoveštavao moguć povratak „herojskom državništvu", Krikemans (Criekemans) reteritorijalizaciji i geopolitici, a Vajzman (Wiseman) upozoravao da internalizovane diplomatske norme u trenucima krize ponovo mogu postati predmet preispitivanja. Teza rada jeste da aktuelna kriza svetskog poretka, vidljiva u oružanim sukobima, kršenju međunarodnog prava, izostanku diplomatskog rešavanja sporova i napuštanju međunarodnih organizacija, aktualizuje te pretpostavke i vraća u prvi plan državocentričnu logiku. Odatle proističe središnji problem. Dok se diplomatija kao praksa retradicionalizuje, diplomatske studije ostaju pluralne. Ta pluralnost omogućava da se povratak tradicionalizmu sagleda kao istraživački predmet, a ne da se pasivno preslika u sam naučni

diskurs, čime se potvrđuje da diplomatija ostaje središnja za razumevanje poretka u preoblikovanju.
Ključne reči: diplomatija, teorija, praksa, diplomatske studije, kriza svetskog poretka, disciplina međunarodnih odnosa

Nenad Rakić (Institut za političke studije, Beograd, Srbija)

Ruska zdravstvena diplomatija i potraga za statusom (2020-2023)

Sažetak: Pandemija virusa SARS COVID-19 je predstavljala ogroman izazov za međunarodnu javnost i globalno upravljanje. Pored toga, ona je, s obzirom na obim i domet pandemije, učinila zdravstvenu diplomatiju izuzetno značajnom. Ruska Federacija se u tom pogledu angažovala rano, prvo kroz vojno-medicinsku pomoć Italiji u martu 2020. godine, ali i lansiranjem Sputnjik V vakcine, koja je bila prva nacionalno registrovana vakcina na svetu. Taj uspeh je pratilo i odobravanje i naručivanje vakcina od strane 71 zemlje. Ipak, Svetska zdravstvena organizacija (SZO) i većina zemalja Zapada nikad nije prihvatilo ili odobrilo upotrebu ove vakcine. Ovaj rad razmatra rusku zdravstvenu diplomatiju Ruske Federacije od 2020. godine do maja 2023. godine, kada je SZO proglasila okončanje epidemije kao vanredne zdravstvene situacije od međunarodnog značaja. Rusku zdravstvenu diplomatiju ćemo evaluirati kroz prizmu potrage za statusom, kao važne dimenzije ruske spoljne politike. Rad argumentuje postojanje napetosti između ruske težnje za priznanjem Ruske Federacije kao i naučne velike sile sa nepriznavanjem tog statusa od strane Zapada i međunarodnih institucija. Ta napetost je kroz vremenski period koji rad obuhvata dovela do promene fokusa ka Globalnom jugu i alternativnim međunarodnim institucijama (BRIKS). Umesto katalizatora, početak Rata u Ukrajini u februaru 2022. godine je služio kao konsolidacija tog pravca, ali ga je kroz prizmu ekonomskih sankcija umnogome i ograničio. Doprinos rada se ogleda u širenju literature o statusnoj dinamici i na polje zdravstvene diplomatije
Ključne reči: zdravstvena diplomatija, potraga za statusom, Rusija, vakcina diplomatija

Jelena Tokmačić (samostalna istraživačica), **Novak Tomašević** (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

The EU and the United States in Crisis: Consequences for the Legitimacy of the International Order (EU i SAD u krizi: posledice po legitimitet međunarodnog poretka)

Abstract: The contemporary liberal-value based international order is undergoing a multifaceted crisis, whose causes extend beyond the rise of revisionist actors and include a crisis of legitimacy. Building on Kissinger's understanding of legitimacy as "consensus among great powers" regarding the rules governing international relations, this paper examines how the deficiency of legitimacy of the two main Western actors, the European Union and the United States, have weakened their ability to externally project the attractiveness of (their) values that became universal. The paper identifies the EU and the US as key status quo actors and pillars of the contemporary international order's legitimacy. Using Nicholson's typology of warrior and merchant diplomacy as an analytical framework, it argues that different foreign policy approaches are equally incapacitated to prevent the decline of the order's attractiveness. The authors argue that legitimacy cannot rely solely on norms or values, but also requires effective outcomes that encourage acceptance of the existing order. The current crisis benefits revisionist actors (such as China or Russia) which attract dissatisfied states through alternative foreign policy approaches, based on their effectiveness in achieving results, instead of the normative quality. The argument is illustrated through the case of Middle East and Sub-Saharan Africa.

Keywords: International Order, International Legitimacy, European Union, United States, Revisionist Actors

Panel IV: SAD, strategija i bezbednost

Nevena Jovanović (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Američka izuzetnost, intervencionizam i legitimnost liberalnog međunarodnog poretka: slučaj Džordža V. Buša

Sažetak: Polazeći od pretpostavke da je liberalni međunarodni poredak i normativni projekat čija legitimnost zavisi od diskurzivno konstruisanih predstava o njegovim pravilima, vrednostima i nosiocima, rad ispituje na koji način su administracije Džordža V. Buša koristile mit o američkoj izuzetnosti kako bi legitimisale intervencionističku spoljnu politiku i kako je takav obrazac opravdavanja doprineo krizi legitimnosti poretka koji je nominalno trebalo da brani. U fokusu rada biće intervencije Sjedinjenih Američkih Država u Avganistanu i Iraku, kao i pokušaj Bušovih administracija da ih opravdaju povezujući američku izuzetnost sa univerzalnim jezikom slobode, bezbednosti i moralne odgovornosti, predstavljajući SAD kao aktera sa posebnom misijom i odgovornošću da deluje protiv pretnji i transformiše međunarodno okruženje u skladu sa liberalnim normama. Posebna pažnja biće posvećena pitanju kako se u tom okviru intervencionizam predstavlja ne kao odstupanje od liberalnog međunarodnog poretka, već kao njegova nužna i moralno opravdana odbrana. Teorijski okvir rada jeste konstruktivistička teorija međunarodnih odnosa, odnosno konstruktivističko razumevanje međunarodnog poretka kao normativnog okvira čija legitimnost zavisi od predstava aktera o pravilima, ulogama i nosiocima poretka. Osnovna teza rada jeste da je Bušova reinterpretacija američke izuzetnosti kao osnove intervencionističkog delovanja predstavljala jedan od činilaca krize legitimnosti liberalnog međunarodnog poretka, budući da je njegovo očuvanje povezivala sa praksama koje su podrivale multilateralizam, međunarodno pravo i ograničenja upotrebe sile.
Ključne reči: američka izuzetnost, intervencionizam, liberalni međunarodni poredak, Džorž V. Buš, Sjedinjene Američke Države

Filip Denda (Univerzitet Donja Gorica, Crna Gora), **Danica Radifković** (Univerzitet Donja Gorica, Crna Gora)

Personalizovana diplomatija i kriza međunarodnog poretka: transakciona spoljna politika druge Trampove administracije

Sažetak: Autori u radu analiziraju promjene diplomatske prakse u vremenu krize međunarodnog poretka, polazeći od spoljnopolitičkog stila druge Trampove administracije. U središtu analize nalazi se pomjeranje od institucionalizovanih diplomatskih kanala ka personalizovanoj i transakcionoj diplomatiji, u kojoj važnu ulogu dobijaju specijalni izaslanici, lični posrednici i akteri sa poslovno-pregovaračkim iskustvom. Takvi akteri, koje rad označava kao „transaktere“, predstavljaju simptom šire deinstitucionalizacije spoljne politike i jačanja ad hoc mehanizama odlučivanja. Rad ispituje u kojoj mjeri ovakav model djelovanja potiskuje dugoročno planiranje, profesionalnu diplomatsku ekspertizu i savezničku koordinaciju pred logikom prinude, asimetrične pregovaračke moći i neposredne političke koristi. Posebna pažnja biće posvećena pitanju da li personalizovana diplomatija predstavlja samo osobenost Trampovog političkog stila ili pokazatelj dubljih transformacija liberalnog međunarodnog poretka. Zaključno, rad razmatra moguće posljedice takve prakse po pouzdanost, predvidljivost i međunarodni kredibilitet Sjedinjenih Država u odnosima sa partnerima i saveznicima.
Ključne reči: transakteri, ad hoc diplomatija, kriza međujnarodnog oretka, kredibilitet

Vladimir Živković (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Диверсификација без престројавања: Објашњење постојаности САД као кључног актера у региону ”Залива”

Сажетак: Последњу деценију државе „Залива“ (колоквијалан назив за шест арапских монархија Персијског залива – Бахреин, Катар, Оман, Кувајт, Саудијска Арабија и Уједињени Арапски Емирати), са различитим степеном интензитета спроводе свеобухватну диверсификацију својих спољних политика, са акцентом на економску и дипломатску област деловања и у нешто мањем обиму – безбедносну и одбрамбену диверсификацију (поготово Саудијска Арабија). Таква стратегија је предузета са циљем смањења стратешког ризика који носи неизвесност услед процеса мултиполаризације међународног поретка – раст нових полова моћи који све интензивније изазивају досадашњег хегемона поретка. Међутим, иако је постигнут одређени степен аутономије путем наведене стратегије, „заливски регион“ остаје дубоко безбедносно везан за примарног савезника – САД, јер ниједан други актер тренутно не може да замени САД у наведеној улози, по обиму и институционалној дубини. Као што је недавна криза на Блиском истоку показала, било који сценарио високог ризика, чак и од свеопштег регионалног рата, указује на сличну матрицу понашања свих „заливских“ држава, а то је тзв. реафирмација хијерархије – све државе су окренуте још тешњој одбрамбеној сарадњи са САД, пре него са алтернативним актерима. У раду се закључује да, упркос проширењу веза са таквим актерима попут Руске Федерације и НР Кине, регион „Залива“ остаје безбедносно везан за САД као примарног савезника и да се може очекивати само редефинисање карактера односа на релацији „Залив-САД“, али не и њихово раздвајање.
Кључне речи: диверсификација, САД, Залив, безбедност, савезништво

Aleksandra Vasiljević (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Стратегијско предвиђање у савременом међународном поретку: могућности идентификације геополитичких изазова, ризика и претњи

Сажетак: Савремени међународни поредак се често описује као простор растуће неизвесности, нестабилности и непредвидивости, у којем геополитичке кризе избијају готово изненада, а понашање међународних актера постаје све теже разумљиво и предвидиво. Међутим, поставља се питање да ли је перцепција хаоса у међународном поретку последица стварне непредвидивости или ограничених способности за благовремено препознавање процеса и сигнала који претходе кризним променама. Полазећи од концепта стратегијског предвиђања рад испитује у којој мери је могуће идентификовати геополитичке изазове, ризике и претње у условима сложеног међународног окружења. Основна хипотеза рада јесте да савремени међународни поредак није непредвидив у мери у којој се често представља, већ да је перцепција његове хаотичности делом последица недовољно развијених аналитичких и институционалних механизама за препознавање, повезивање и тумачење слабих сигнала. Стратегијско предвиђање не омогућава прецизно предвиђање конкретних догађаја, али омогућава процену ризика, развој сценарија и смањење могућности стратешког изненађења у контексту савременог међународног поретка. Истраживање је засновано на квалитативној компаративној студији случаја Ирана и Венецуеле, са освртом на кризне динамике у првој половини 2026. године, када су поједини потези Сједињених Америчких Држава представљани као изненадни и непредвидиви. Анализом политичких, безбедносних, дипломатских и економских сигнала рад испитује да ли су постојали индикатори који су указивали на могуће правце развоја датих криза.

Научни допринос рада огледа се у преиспитивању тезе о суштинској непредвидивости савремених геополитичких изазова, уз аргумент да стратегијско предвиђање представља значајан инструмент раног упозоравања, стратешког одлучивања и јачања отпорности држава у савременом геополитичком окружењу.
Кључне речи: Стратегијско предвиђање; савремени међународни поредак; геополитичке кризе; безбедносни ризици; глобална неизвесност

Panel V: International Law and Fractured World Order

Miloš Hrnjaz (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

New World (Legal) Order, Krasznahorkai, and the Melancholy of Resistance

Abstract: This paper proceeds from the premise that any discussion of world order remains incomplete if confined solely to the frameworks of international relations and/or international law. Rather, our understanding of order is fundamentally shaped by the broader worldviews through which we interpret political and legal reality. The paper first examines one of the central propositions of László Krasznahorkai's Melancholy of Resistance: that chaos, rather than order, constitutes the ineffable principle governing the world, while the cosmos remains fundamentally indifferent to human conceptions of good and evil. From this perspective, perceptions of impending catastrophe and civilizational decline in different parts of the world are shown to depend largely on the perspectives of political actors. At the same time, the paper argues that existing modes of governing the world have reached their limits and can no longer be sustained. The second proposition explored is Krasznahorkai's suggestion that the crisis of the existing order and the perceived "threat of chaos" may serve as an invitation to the heralds of a new world or a new order. The paper, however, adopts a distinctly critical approach to the promises and transformative potential of these purported agents of renewal. The third proposition concerns the emergence of a lawless world—a world deprived of norms and rules—a theme that acquires particular significance in the context of contemporary armed conflicts. The paper examines whether the erosion of legal and normative constraints represents merely another manifestation of systemic crisis or signals a more profound transformation of the international legal order. These reflections ultimately lead to the paper's central question: what is the meaning of resistance under such conditions? If, following Krasznahorkai's apocalyptic vision, chaos rather than order is the world's fundamental condition; if the old world—the order founded upon the "profound joy of possession"—is in its final stages; and if the heralds of the new order offer little reason for optimism, then the question arises as to the possibility and significance of both individual and collective resistance. The paper concludes by asking whether the foundations of such resistance lie in the very conditions of human existence—in humanity itself, renunciation, silence, and the "fairy-like purity and innocent dreaming" evoked by Krasznahorkai—or whether these are merely the "aspics of fantasy," expressions of the futile melancholy of resistance.
Keywords: world order, international law, resistance, László Krasznahorkai

Janja Simentić Popović (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

What does it mean to use international law? International Law as a Resource in a Fractured World Order

Abstract: The "use" of international law is conventionally read in a realist key as a symptom of power — either dominant states bend the law to their interests, or small states rely on it inconsequentially (Goldsmith, Posner, 2005). Hence, the use of international law is analysed through the lenses of instrumentalism – as a tool available to the powerful to promote their self-interest (Meyer 2016). This paper aims to reposition the analytical focus and to reconceptualize the use of international law as a resource-based practice. It strives to promote the concept of the use of international law as a resource in foreign policy of states. The use is thus available asymmetrically but not exclusively to power — distinct from a purely instrumentalist reading of law as a neutral tool of the strong (Tamanaha 2005), and from a purely idealist reading of law as an external standard of the assessment of behaviour of states and not as input on their behaviour. The use of international law as a resource in foreign policy

of states offers an analytical, non-moralizing vocabulary for the state practice, building on accounts of states' strategic legal maneuvering (Gammeltoft-Hansen, Aalberts 2018; Johnstone, Ratner 2021; Gholiagha Sienknecht 2024). Framing the use in terms of resource and not instrument does two things: it strips the pejorative connotation from "use" without denying strategic agency, and it is scalable, explaining high- and low-capability use with the same vocabulary — something instrumentalism, coded as elite behavior, cannot do. This reconceptualization is developed against the crisis of the liberal international order, in which international law faces delegitimization from two directions: disregard by dominant states acting outside it (Peters), and critique of it as inherently complicit with dominant-state interests. Illustrative examples — drawn mostly from practice regarding international treaties (Simentić Popović 2026) and the use of force (Marxsen 2026) — involving both a dominant and a small state, demonstrate the concept's applicability across positions of power.
Keywords: international law, the use of international law, instrumentalism, law as resource, world order, small states

Inna Asafina (Russian State University of Justice, Russia)

International law in times of instability: the example of international energy transit

Abstract: Over the centuries the importance of international transit of goods has been emphasized by famous international figures, philosophers, and jurists. In 1625 the jurist and philosopher Hugo Grotius, in his treatise 'On the Law of War and Peace', definitively established the right to international transit of goods as a fundamental right. Currently, in a period of instability, access to international transit is becoming a new type of geopolitical weapon and an instrument of economic pressure. The issue of quality becomes critical when it comes to the transit of energy resources. Are there means of protecting transit in international law?
Keywords: international transit, international law in period instability, energy transit, instruments of economic pressure

Oana Mihalache (Independent Researcher)

I Stand by You: The EU's Display of Solidarity as a Defender of Norms Against the Use of Force

Abstract: This paper examines the EU's role in defending or resurrecting norms against the use of force, by framing this role as a display of EU solidarity beyond its borders. As the complex nature of crisis calls on the EU to act as a double-faced Janus of might and right, most recently after the 2022 Russian invasion of Ukraine, its solidarity is tested in instances of grave human rights abuses or territorial incursions. These call for an EU response, which raises the question: how can human rights and territorial integrity be defended as apparently competing norms? The unique nature of EU's solidarity, which transcends the primacy of either states or individuals, can explain this puzzle. By adopting a qualitative research design meant to capture normative change across time and based on document analysis, the paper will consider the EU's role in upholding norms against territorial conquest in the case of the Russian intervention in Ukraine (2014, 2022) and human rights norms in Syria (2011-). To do this, the paper seeks to anchor its perspective on EU solidarity in the English school debate on solidarism and pluralism, and show how the EU can prime order and justice simultaneously. The study employs a relational perspective to conceptualize the defense of norms, by focusing on networks and patterns that the EU seeks to establish in negotiating norms against the use of force with both state and non-state actors, in both formal and informal settings.
Keywords: European Union, solidarity, human rights, norms, territorial conquest

Panel VI: Southeastern Europe - Challenges and Issues

Denisa Kostovicova (London School of Economics and Political Science, United Kingdom), **Tolga Sinmazdemir** (University of London – School of Oriental and African Studies, United Kingdom), **Sanja Vico** (University of Exeter, United Kingdom)

Athletes versus Politicians: The Role of Elites in Promoting Inter-ethnic Contact in Post-conflict Bosnia and Herzegovina

Abstract: Inter-ethnic contact in post-conflict contexts is critical for building trust, improving attitudes towards out-groups, and facilitating reconciliation. While scholars have focused primarily on the effects of inter-group contact, our understanding of its determinants, that is, the conditions under which individuals are willing to engage in inter-ethnic contact, remains limited. Drawing on elite cue theory and the contact hypothesis, we conduct a comparative analysis of the influence of athletes and politicians on public opinion in a post-conflict setting. Athletes may play an important role in advancing peace-building objectives because of their popularity, their capacity to enhance self-esteem, and their ability to foster positive social connections; however, they can also reinforce and sustain nationalist sentiments. Likewise, political elites exert significant influence on public opinion and attitude formation, an influence that in conflict-affected contexts may be stronger than the objective reality of conflict. Examining the relative importance of these cue-givers in shaping attitudes in post-conflict societies can reveal which actors, and, relatedly, which domains of public life, are most effective in promoting peacebuilding and reconciliation. To investigate this question, we conduct a survey experiment in Bosnia and Herzegovina using a nationally representative sample. Respondents are presented with vignettes in which athletes and politicians model either normatively sensitive (reconciliatory) or normatively neutral forms of inter-group contact. We then assess the effects of these cues on individuals' willingness to engage in different types of inter-ethnic contact. This study contributes to debates on post-conflict inter-ethnic contact, public opinion formation, and reconciliation.
Keywords: Inter-ethnic contact, elite cue theory, public opinion, reconciliation, Bosnia and Herzegovina

Jaroslav Šnobl (University of Ostrava, Czech Republic), **Martin Solik** (University of Ostrava, Czech Republic)

Power Sharing in North Macedonia in Comparison with Western European Consociational Democracies

Abstract: This paper examines consociational democracy through a comparative analysis of North Macedonia and selected Western European cases, with a particular focus on Switzerland. Drawing on Arend Lijphart's theoretical framework, it analyses how core consociational mechanisms are institutionalised and operate within North Macedonia's contemporary political system and how these arrangements compare with long-established power-sharing models in Western Europe. The analysis focuses on institutional design and governing practices, while also addressing selected political outcomes associated with consociational arrangements. Particular attention is paid to coalition formation, minority-protection mechanisms, proportional representation, and territorial and non-territorial forms of autonomy. By comparing a post-conflict, relatively recent consociational arrangement with mature Western European systems, the paper identifies similarities and differences in the operation of consociational principles. It further examines how these arrangements are shaped by historical legacies, constitutional frameworks, and patterns of social division, and how these factors

influence both institutional performance and political outcomes in different political and societal contexts.
Keywords: coalition governance; constitutional design; ethnic accommodation; minority protection; proportional representation

Yury Katliarou (Istanbul Nisantasi University, Türkiye)

What Does "Friendly" Mean? Russian Foreign Policy Discourse on Serbia and Turkey Since 2022

Abstract: In 2021, Russia introduced an official list of "unfriendly countries and territories," which it significantly expanded in the spring of 2022 following its full-scale invasion of Ukraine and the ensuing international backlash. Since the beginning of the war, this distinction between "friendly" and "unfriendly" countries has become a mainstay of Russian foreign policy discourse, as well as broader domestic debates about the country's foreign policy choices and its place in the international system. This paper examines the meaning and contextualization of this distinction, drawing on official policy documents, speeches, interviews, and press briefings by key Russian foreign policy officials between 2022 and 2025. It specifically focuses on the cases of Serbia and Turkey - two symbolically (Serbia) and strategically (Turkey) important countries omitted from the "unfriendly countries and territories" list - and analyzes how the label "friendly" is explicitly or implicitly applied and contextualized. The analysis addresses two interrelated questions: Does this label function primarily as (the absence of) a fixed legal designation or as a purposefully ambiguous category with a deeper substantive meaning? To what extent does its use reflect and reinforce Russia's interpretation of the current global order?
Keywords: Foreign policy discourse, Russian foreign policy, Serbia, Turkey

Aleksandar Šljuka (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia), **Stefan Surlić** (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

When Special Rights Meet Functionality: The Governance Dilemma of Autonomy in Kosovo*

Abstract: This paper examines the Kosovo case through the lens of contemporary autonomy theory, focusing on the tension between the normative promise of special rights and their functional realization in deeply divided societies. At a moment when the rules underpinning international order are themselves being renegotiated, contested statehood offers a compressed view of the same dynamic: institutional arrangements do not carry fixed meaning but are read differently as power relations shift. Autonomy is conceptualized as a governance practice whose legitimacy depends on effective self-rule and political security. Partial implementation generates contestation rather than stability. The argument proceeds in three steps. First, it links autonomy to functionality, emphasizing its dual role as conflict-management instrument and governance mechanism. Second, it revisits the struggle for autonomy by Kosovo Albanians within socialist Yugoslavia, showing how autonomy was framed as a mechanism of equality and emancipation, but also functioned as a platform for expanding sovereignty claims. Third, it examines the post-1999 position of Kosovo Serbs, highlighting the gap between formally guaranteed rights and their limited realization, particularly the non-implementation of the Association/Community of Serb-majority Municipalities, alongside Albanian counter-arguments framing further autonomy as a threat to institutional functionality. The Kosovo case reveals a broader paradox: autonomy shifts from a solution to governance problems into a perceived obstacle to functionality. The paper argues that the stability of autonomy regimes

depends less on the scope of granted rights than on shared acceptance of what autonomy is expected to achieve.

Keywords: autonomy, functionality, contested statehood, Kosovo, minority rights

Panel VII: Ideje, ideologije i kriza poretka

Sonja Tomović-Šundić (Univerzitet Crne Gore – Fakultet političkih nauka, Crna Gora)

Preuređenje svijeta u doba civilizacije rizika: između neizvjesnosti globalnih kriza i transformacije društva

Sažetak: Savremeno drustvo suocava se sa slozenim procesima globalnog preuredenja politickih,ekonomskih i kulturnih odnosa,te opterecenjem ratovima i medunarodnim konfliktima,pri cemu neizvjesnost postaje jedna od dominantnih karakteristika savremenog svijeta. Koncept "civilizacije rizika"koji razvija Urlich Beck,ukazuje na cinjenicu da modernizacija vise ne proizvodi samo napredak vec i nove oblike globalnih kriza-politickih,ekonomskih,bezbjedonosnih.U radu se analizira kako geopoliticki sukobi uticu na preuredenje svijeta ,i redefinisu drustvene vrijednosti ,institucije i identitet.Poseban fokus stavlja se na teorijske pristupe Urlick Beck,Anthony Giddens,Zygmunt Bauman, koji savremeno drustvo tumace kroz pojmove refleksivne modernosti i sistemske nesigurnosti.
Ključne riječi: civilizacija rizika,nesigurnost,neizvjesnost,drustvene promjene,Urlich Beck.

Zoran Stojiljković (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

(Pre)oblikovanje planetarnog klasnog poretka

Sažetak: Predmetni okvir analize u ovom tekstu su uzroci i mogući ishodi decenijske krize i kraha hiperglobalizacije i unipolarnog poretka . Dilema je naime kako se nositi za izazovima koje nose prisutni geopolitički sukobi , nekontrolisano širenje veštačke inteligencije i klimatska kriza i talasi migracija. U fokusu analize su šanse da kriza demokratije i dominacija “Internacionale superbogatih” ne završe nakon (neoliberalnog) kapitalizma u još rigidnijem, tehnofeudalnom poretku. Poseban predmet kritičkog razmatranja su alternativni projekti i koalicije za demokratske promene i uloga sindikata u preoblikovanju klasnog poretka.
Ključne reči: hiperglobalizacija, klasni poredak, nejednakost, tehnofeudalizam, društvene koalicije, sindikati

Goran Tepšić (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Radikalna desnica, civilizacionizam i reakcionarni internacionalizam: ka novom međunarodnom poretku?

Sažetak: Rad nastoji da odgovori na pitanje kako je ideološki heterogena radikalna desnica uspela da razvije visok nivo saglasnosti o međunarodnom poretku i stvori internacionalističku reakciju na liberalni poredak, dovodeći u pitanje njegove temeljne principe i norme. Polazi se od pretpostavke da je radikalna desnica, kroz usvajanje civilizacionističke paradigme, uspela da dovede do stvaranja globalnog narativnog saveza, u literaturi nazvanog i reakcionarni internacionalizam, koji je stvorio pretpostavke za uspostavljanje iliberalnog međunarodnog poretka kao jednog od konkurentnih poredaka (multi-order world). Reakcionarni internacionalizam nije internacionalan samo u organizacionom smislu, već, pre svega, u ontološkom, jer radikalna desnica redefiniše Sopstvo i Drugost kao globalne kategorije, upravo kroz civilizacionistički diskurs. Rad takođe razmatra uticaj Rusije i drugih iliberalnih globalnih aktera na razvoj reakcionarnog internacionalizma, kao i samog rusko-ukrajinskog rata. Ipak, njegov prevashodni cilj je određenje ključnih koncepata, poput radikalne desnice, civilizacionizma i reakcionarnog internacionalizma, kroz povezivanje akademskih debata koje

su uglavnom tekle paralelnim tokovima. Rad nastoji da doprinese „međunarodnom zaokretu“ u studijama radikalne desnice, odbacujući metodološki nacionalizam i rigidnu podelu na unutrašnju i međunarodnu politiku.
Ključne reči: radikalna desnica, civilizacionizam, reakcionarni internacionalizam, liberalni međunarodni poredak

Vuk Lazić (Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd, Srbija)

Између интереса и идентитета: културолошко тумачење међународних односа

Сажетак: Полазећи од ограничења рационалистичке парадигме у међународним односима и критике редукционистичког разумевања међународних односа као простора искључиво рационалног деловања, рад испитује значај културе, идентитета и менталитета као неопходних категорија за дубинско разумевање међународних односа. Уместо тога, заступа се становиште да се политичко понашање не може потпуно објаснити без укључивања културолошких, идентитетских, менталитетских и психолошких чинилаца. Теоријски оквир рада заснива се на претпоставци да државе нису само функционално сличне јединице међународног система, већ историјски обликовани културни и идентитетски системи који различито перципирају интересе, претње, савезништва и сопствену улогу у свету. Основна теза је да материјална моћ, институционални положај и стратешки интереси не делују самостално, нити изоловано, већ кроз културно условљене категорије, историјска искуства и колективно само(разумевање) себе и других. У том смислу, међународни односи се не изједначавају са међукултурним односима, али се показује да свака озбиљна анализа мора претпоставља њихову дубинску повезаност. Рад критички разматра занемаривање културних чинилаца у доминантним теоријским традицијама међународних односа, али истовремено упозорава на опасност од пренаглашеног културног објашњења које сложене политичке процесе своди на цивилизацијске или идентитетске обрасце. Предложени приступ намерава да очува равнотежу између структурних ограничења, рационалних интереса и дубинских културно-историјских слојева.
Кључне речи: културолошке теорије, међународни односи, теорија рационалног избора, менталитет

Nina Pavlović (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija), **Despot Kovačević** (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

“Zamrznuto” otvaranje: Budućnost inicijative “Otvoreni Balkan” među višestrukim rascepima

Sažetak: Inicijativa “Otvoreni Balkan” (Open Balkan) je ambiciozni pokušaj lidera Srbije, Albanije i Severne Makedonije da prevaziđu hronični zastoj evrointegrisanja autonomnom regionalnom transformacijom zasnovanom na četiri temeljne slobode. Iako snažne ekonomske logike zajedničkog tržišta i ukidanja barijera, preprečili su je teško premostivi politički i društveni otpori. Tako je suštinski “zamrznut” i ovaj pokuša integracije regiona Zapadnog Balkana. Zato je rad usredsređen na traganje za odgovorom na pitanje kako se klasični društveni rascepi u ovom regionu, proistekli iz procesa istovremene industrijalizacije i deindustrijalizacije, traumatične dezintegracije jugoslovenske federacije, konfliktnog uspostavljanja nacionalnih država, nezavršene demokratizacije i međunarodnih pokušaja izgradnje mira, objedinjuju u transnacionalni rascep (Hooghe & Marks, 2018). Splet ovih procesa doveo je do percipiranja gotovo svakog načina regionalnog integrisanja ne kao razvojne šanse već kao pretnje krhkom suverenitetu i nacionalnom identitetu. Osnovna teza je da neuspeh Otvorenog Balkana nije rezultat nedostatka institucionalnih kapaciteta, već

dubokog strukturalnog sukoba težnji ka integraciji i imperativa suvereniteta. Ovi višestruki rascepi, uz nepremošćene etničke i statusne sporove, i unutarpolitički motivisanog liderstva i populističkih tendencija, simptomi su šireg transnacionalnog rascepa. Analiza evolucije diskursa ključnih aktera, od entuzijazma Tirane, Beograda i Skoplja inicijalno za "Mini Šengen", preko otpora Podgorice, rezervisanosti Sarajeva pod pritiskom unutrašnje problematike do odlučnog odbijanja Prištine opterećene uverenjem da je ona instrument srpske hegemonije i negativnog stranog uticaja, otkriva razlog njenog sadašnjeg "zamrznutog" stanja. Postojeći transnacionalni rascep, ojačanim globalnim i evropskim geopolitičkim napetostima, dovodi do postepene apsorpcije Otvorenog Balkana u okvir Berlinskog procesa pod tehnokratskim nadzorom Evropske unije. Tako je postao integraciona mogućnost bez delotvornosti prevazilaženja rascepa.
Ključne reči: Otvoreni Balkan, višestruki rascepi, transnacionalni rascep, regionalna integracija, Zapadni Balkan

Marko Hočevar (Univerzitet u Ljubljani - Fakultet za družbene vede, Slovenija)

Politička levica, radnička klasa i demokratija u 21. veku

Sažetak: Leva politika je kroz istoriju temeljila na organizovanju i političkom predstavljanju i zastupanju radničke klase i »subalternih« grupa. To je bio temelj demokratije. Međutim u zadnjim decenijama možemo videti, da se fokus i biračko telo levih stranka izrazito menja, kao što se menja i sama klasna kompozicija različitih društava. Ipak, čini se, da bi razumeli šta se događa sa levom politikom, da je potrebno odgovoriti na tri povezana pitanja: 1) šta se dogodilo sa revolucionarnim subjektom?; 2) šta se dogodilo sa ideološkim pozicioniranjem levice?; 3) šta se dogodilo sa organizacijom/stranačkim strukturama? Odgovori na ta pitanja, čine se, važnijim nego ikada u eri trijumfa ekstremne desnice u Evropi i širom svetu. Kroz analizu pokazujem da se radnička klasa nije nužno toliko brojčano smanjila, koliko je postala heterogenija imultikulturalnija; leve stranke so postale sve više neoliberalne i »zelene«, a organizacijski su se odrekle terenu i pristale na tehnokratske/PR pothvate - te su se odrekle takvoj radničkoj klasi. Radnička klasa nije otišla u raj; leve političke stranke su na putu u »raj«, što može biti, kao što vidimo već danas, izrazito pogubno za samu demokratiju.
Ključne reči: politička levica, radnička klasa, ideologija, tehnokratija, neoliberalizam

Panel VIII: Nemirni poredak: SAD, saveznici i rivali u pripremi za nadolazeću multipolarnost

Dragan R. Simić (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Preoblikovanje međunarodnog/svetskog/globalnog poretka između interesa/moći i ideja/vrednosti

Sažetak: Pre odgovora na pitanje šta se, da li se i kada promenilo u strukturi, sistemu i funkcijama međunarodnog liberalnog poretka u kome živimo od kraja Drugog svetskog rata, neophodno je iznova odrediti značenjski sadržaj ključnih pojmova u raspravi na ovu temu. Proizvoljna upotreba pojedinih kategorija dovodi pre do zabune nego do naučno vrednog, verodostojnog objašnjenja tekućih promena u poretku. Ovde pre svega mislimo na razlike između pojmova sistem, poredak, potom na drukčiji značenjski sadržaj onoga što je međunarodno, svetsko i/ili globalno,… Naoko samo terminološka razmatranja pouzdano vode do suštinskog razumevanja osnovnih strukturalnih odlika odlazećeg poretka često popularno nazivanog Pax Americana, ali i daju pouzdan temelj za ocenu karaktera, obima i dubine metamorfoza koje su već odigrale: svejedno da li smo ih mi prepoznali ili ne… Naredno pitanje na koje treba pokušati da se pruži uverljiv odgovor tiče se koliko smo mi svesni, epistemološki opremljeni da nepogrešivo utvrdimo koji je to događaj/promena najavila nepovratni zaokret ka novim odnosima, čak i kada stare institucije pretrajavaju u svom spoljnom izgledu, ljušturi? Uz dodatnu teškoću u konkretnom slučaju međunarodnog liberalnog poretka koji dovode u pitanje i osporavaju ne samo revizionističke sile, Kina i Rusija, nego i same Sjedinjene Američke Države. Potrebna razlikovanja između moći i interesa na jednoj i ideja i vrednosti na drugoj strani, pomažu nam da pored shvatanja globalizovane svetske politike kojoj je težio međunarodni liberalni poredak, raspoznamo moguće pravce razvoja proistekle iz daljeg rastakanja onoga što je institucionalno, idejno i vrednosno preostalo od starog poretka: iz vremena Hladnog rata i poslehladnoratovske unipolarne dominacije jedine preostale supersile…Na horizontu se, po Halu Brandsu, pomaljaju tri moguća oblika uređenja sveta: novi hladni rat između blokova okupljenih oko SAD iI Kine, svetski sistem sačinjen od regionalnih imperijalnih poredaka nekoliko najjačih država, SAD, Kine, Rusije, sa sferama interesa pri čemu svaki taj deo ima svoju "Monroovu doktrinu"… najposle svet besporetka u kome traje neprestana borba većeg broja najmoćnijih država za prevlast, a srednjih i malih za opstanak…?
Ključne reči: Svetski poredak, Međunarodni liberalni poredak, Međunarodni odnosi, Globalni odnosi, Moć, Vrednosti, Sjedinjene Američke Države, Spoljna i bezbednosna politika, "Grozdovi moći", Monroova doktrina

Dragan Živojinović (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Donald Tramp 2. 0 i američki (ne)prijatelji: da li su saveznici prednost ili teret u promenjivom međunarodnom poretku?

Sažetak: Još od antičkih vremena, odnosi imperija i njihovih saveznika predstavljaju jedan od najvažnijih aspekata međunarodnih odnosa. Saveznici, uprkos tome što imperija podnosi glavni teret održavanja saveza i bezbednosti država članica, doprinose održavanju i uvećanju moći i bezbednosti same imperije. Ključna je hipoteza ovog rada da je retko koja imperija u prošlosti, pa tako ni Sjedinjene Američke Države danas, bila u stanju da sama, bez oslanjanja na saveznike, prevlada u sukobima dugog trajanja, makar oni bili i bez direktne upotrebe oružane sile odnosno neka vrsta "hladnoratovskog" nadmetanja. Faktor "Donald Tramp" čija politika prema saveznicima u drugom predsedničkom mandatu izgleda tako da je teško razlikovati ko je američki saveznik a ko američki takmac, čini u određenoj meri da se ionako

složeni savezнички odnosi dodatno iskomplikuju. Mi tvrdimo da će ovakva politika prema ključnim američkim saveznicima imati posledice po ukupnu moć SAD, kako danas tako i u budućnosti. Kada se ovome dodaju nesigurnost u pogledu promena međunarodnog poretka i rasporeda moći u njemu, to američke saveznike tera da se više oslanjaju na sebe a manje na Sjedinjene Američke Države. Teorijski okvir rada biće učenje Kurta Kembela i Raša Došija o obimu savezništava (allied scale), koje u aktuelnom globalnom nadmetanju velikih sila daje prednost onim zemljama koje imaju širu i snažniju mrežu savezništava i saveza.
Ključne reči: Međunarodni odnosi; Donald Tramp; Sjedinjene Američke Države; Američka moć; Spoljna i bezbednosna politika; Savezi i savezništva

Stevan Nedeljković (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija), **Marko Dašić** (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija), **Milan Krstić** (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Novi pogled na meko uravnotežavanje: savezнička bezbednosna dilema i odgovor Evropske unije na američki unilateralizam

Sažetak: Više od dve decenije nakon uvođenja u literaturu međunarodnih odnosa, koncept mekog uravnotežavanja (soft balancing) ostaje predmet intenzivnih teorijskih sporenja. Među kritičarima ističu se Stiven Bruks (Stephen Brooks) i Vilijem Volfort (William Wohlforth) koji ukazuju na konceptualnu bezobalnost i upitnu empirijsku održivost, dok zagovornici, poput Roberta Pejpa (Robert A. Pape) i T. V. Pola (T. V. Paul), insistiraju na njegovoj analitičkoj vrednosti. Ovaj rad odgovara na pitanje zašto meko uravnotežavanje opstaje kao dominantan mehanizam odgovora Evropske unije (EU) na politiku Sjedinjenih Država, uprkos tome što se u dosadašnjoj praksi pokazalo kao nedovoljno delotvorno u smislu ograničenja ili promene američke politike. U radu se tvrdi da EU ne bira meko uravnotežavanje zbog njegove sposobnosti da ograniči američku politiku, već zato što predstavlja strateški najracionalniji odgovor za upravljanje savezničkom bezbednosnom dilemom (alliance security dilemma). Autori to dokazuju kroz kvalitativnu uporednu analizu dve kritične studije slučaja – Trampovog jednostranog povlačenja iz Zajedničkog sveobuhvatnog plana delovanja (JCPOA) 2018. godine i američkog oružanog napada na Iran 2026. godine. Oslanjajući se na koncept savezničke bezbednosne dileme, autori tvrde da je EU u obe studije slučaja birala strategiju mekog uravnotežavanja jer smanjuje rizik od uvlačenja (entrapment) u američki spoljnopolitički avanturizam koji podriva interese EU, dok istovremeno suzbija rizik od napuštanja (abandonment) od strane Vašingtona do koga bi neminovno dovela upotreba tvrđih mehanizama uravnotežavanja. Rad doprinosi literaturi o međunarodnim odnosima kroz reinterpretaciju mekog uravnotežavanja kao strategije upravljanja savezničkom bezbednosnom dilemom, kao i literaturi o savremenim transatlantskim odnosima kroz analizu strateških izbora Brisela u suočavanju sa unilateralnim delovanjem Vašingtona.
Ključne reči: meko uravnotežavanje, savezнička bezbednosna dilema, SAD, EU, Iran

Vuk Mišković (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Savez Sjedinjenih Američkih Država i Japana za vreme administracija predsednika Donalda Trampa i premijerke Sanae Takaiči

Sažetak: Povratkom Donalda Trampa na mesto predsednika Sjedinjenih Američkih Država januara 2025. godine, ponovo su probuđeni strahovi američkih saveznika širom sveta po pitanju uloge koju će Vašington imati u međunarodnim odnosima u godinama koje slede. Administracija 47. američkog predsednika nije mnogo promenila stav koji je obeležio prvi Trampov mandat kada je u pitanju odnos prema saveznicima, a koji su odlikovali pritisci za veća izdvajanja po pitanju odbrane i povećanje carina. Međutim, savez sa Japanom,

predvođenim novoizabranom premijerkom Sanae Takaiči, se zasad uspešno nosi sa zahtevima Bele kuće. Prva premijerka u istoriji Japana insistira na povećanju izdataka za odbranu, uz to zauzimajući jastrebovski pristup prema Kini i nuklearnoj Severnoj Koreji, što je naišlo na odobravanje od strane Vašingtona. Na samitu između dva lidera – predsednika Trampa i premijerke Takaiči, održanom u martu 2026. godine najavljeno je i potencijalno produbljivanje saradnje između dve države kako bi se obezbedio „slobodan i otvoren Indo-Pacifik“. U skladu sa gorenavedenim, rad će se osloniti na ono što Kenet Volc naziva „prvom slikom“ u izučavanju međunarodnih odnosa – nivoom pojedinca. Koristeći prizmu neoklasičnog realizma, sa fokusom na ulogu koju ključni donosioci odluka imaju u formulisanju spoljne politike svoje države, glavno istraživačko pitanje na koje će autor nastojati da odgovori jeste na koji su način ličnosti i odluke predsednika Donalda Trampa i premijerke Sanae Takaiči uticale na stabilnost u odnosima između SAD i Japana, kao i kako se njihov pristup odrazio na regionalno i globalno nadmetanje sa Kinom i sposobnost saveza da odgovori na bezbednosne pretnje u nastajućem multipolarnom poretku.
Ključne reči: Sjedinjene Američke Države, Japan, savez, Donald Tramp, Sanae Takaiči

Panel IX: Enlargement of the European Union

Nicole Scicluna (Hong Kong Baptist University, Hong Kong)

From the European neighbourhood to the European family: The geopolitics of status in EU enlargement

Abstract: The relationship between the EU and its Eastern and Southeastern neighbours has been in flux since the end of the Cold War, as different states have followed very different trajectories. For the countries of Central and Eastern Europe, the Baltics, Slovenia, and Croatia, the granting of candidature began a process of intensive, conditionality-driven Europeanisation, which led to EU membership between 2004 and 2013. For the remaining Western Balkans states, candidature and potential candidature has facilitated stasis rather than transformation. Finally, for Ukraine, Moldova, and Georgia, formal recognition of their membership perspective, while long sought, came only after Russia's full scale invasion of Ukraine in February 2022. This paper takes the geopolitical turmoil caused by the war, and its impact on the EU's relations with its neighbours, as its point of departure. Specifically, it interrogates the content and significance of a rhetorical status upgrade that operates alongside formal milestones on the accession path - that of membership of the 'European family'. Drawing on a qualitative discourse analysis of communications from the European Commission and the European Council, this paper asks what it means to be a 'member of the European family' (but non-member of the EU). What do family members owe and what are they owed? The paper will analyse both normative and geopolitical dimensions of the rhetoric of family in the EU's relations with would-be members to its East and Southeast.
Keywords: European Union (EU), enlargement, geopolitics, European neighbourhood, discourse analysis

Ivana Radić Milosavljević (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

Between Geopolitics and Conditionality: Gradual Integration and the European Union's Enlargement Crisis

Abstract: The European Union's enlargement policy has re-emerged as a central instrument of its foreign and security policy amid geopolitical uncertainty and intensifying competition. Yet this renewed strategic salience has generated an enlargement crisis: a condition in which the geopolitical imperative to expand and the normative logic of merit-based accession have become increasingly difficult to reconcile. While enlargement is framed as a strategic necessity for stabilising the EU's neighbourhood and countering external influence, the Union faces growing constraints in delivering credible membership prospects due to internal divisions, unanimity requirements, and declining political support. At the same time, candidate countries continue to struggle with accession requirements, reflecting both domestic governance deficiencies and the weakening transformative power of EU conditionality. In response, the EU has increasingly turned to the notion of gradual integration, an ambiguous reform that seeks to bridge geopolitical urgency and rule-based conditionality by offering phased participation before full membership. Rather than resolving the crisis, however, gradual integration seeks to manage it and exposes the unresolved tension between strategic inclusion and normative consistency. The paper argues that the enlargement crisis manifests itself as a dual crisis: internally, as a legitimacy crisis, enlargement lacks stable political support among member states, while externally, as a credibility crisis, the EU's membership promise is losing credibility among candidate countries. The paper argues that gradual integration seeks to mitigate both aspects of the crisis, but its ambiguity carries both opportunities and dangers regarding its possible effects.

Keywords: EU enlargement, crisis, legitimacy, credibility, gradual integration

Ivana Milićević (University of Belgrade – Institute for Philosophy and Social Theory, Serbia), **Tara Tepavac** (University of Belgrade – Institute for Philosophy and Social Theory, Serbia)

Renegotiating Europeanness: Normative actor and geopolitical enlargement

Abstract: This paper examines how discourses of Europeanness are being constructed and contested in European Parliament debates on the European Union (EU) enlargement, amid the shift from the EU's transformative approach to an emerging geopolitical paradigm (Anghel and Džankić 2023; Anghel 2025; Schimmelfennig 2025). Through its formal and informal powers, the European Parliament plays an important role in conceptualising critical foreign policy changes and reframing enlargement discourse (Baracani and Danesi 2026; Lamoso-Gonzalez 2025; Hunter and Wunsch 2025). The analysis draws on the theoretical framework developed by Ruth Wodak and Gilbert Weiss (2005), in which European identity is conceptualised as dynamic and discursively produced within specific historical, cultural, political and institutional contexts. Within this framework, narratives identified in enlargement debates are understood as different strategies of identity legitimisation in changing international context. Using thematic analysis, the paper examines debates on enlargement in European Parliament (2019–2024), mapping different narratives of belonging and othering. The paper shows how the increasing framing of enlargement in geopolitical and security terms leads to renegotiating the EU's strategy of (self-)representation as a normative actor. By unpacking these discursive strategies, the research illustrates how evolving EU enlargement policy both reflects and reproduces its changing identity in international relations.
Keywords: European Union, enlargement, identity, European Parliament

Iva Radunović (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

The Instrumentalization of the European Union's Enlargement Policy for Geopolitical Objectives

Abstract: In the era of the return of great-power politics, the European Union (EU) struggles to define its position in a multipolar world. This study examines why the EU increasingly utilizes its enlargement policy as a geopolitical instrument. Traditionally viewed as a normative power, reliant on soft power and regulatory conditionality, the EU has shifted its approach amid changing global dynamics. Utilizing Critical Discourse Analysis of ten European Commission documents from 2012 to 2026, with the 2022 Russian invasion of Ukraine as a pivotal turning point, this paper presents three distinct arguments to explain this shift. First, the EU has securitized enlargement, transforming it into a geostrategic tool to secure its borders. Second, it seeks to restore its external credibility and international actorness through new hybrid integration mechanisms. Third, the EU is constructing a new hybrid identity of "geopoliticized normativity," weaponizing its normative and economic strengths in the absence of hard military power. But, due to a chronic lack of strategic autonomy, the EU cannot act as a global superpower. Instead, it instrumentalizes enlargement to effectively project power and position itself as a resilient regional power.
Keywords: European Union, transformation, enlargement, geopolitics, normative power

Panel X: Ideas, Ideologies and Political Orders in Crises

Alexander Mesarovich (University of Stirling, United Kingdom), **Patrick Müller** (University of Vienna, Austria)

Building MEGA: Transatlantic Networks and the Creation of a Transnational Populist Radical-Right Project

Abstract: The return of Donald Trump to the White House in 2025 created great expectations of a populist radical-right (PRR) surge in Europe. PRR parties in Europe experimented with adopting US phrases, discourses, and policies to while PRR politicians sought to portray themselves as US allies or bridges between the US and European systems. Undergirding these efforts was years of work by US and European think-tanks, non-governmental organizations, and policy entrepreneurs to build an extensive network of interpersonal and inter-organizational connections. This delves into one such actor and their networking efforts: the Heritage Foundation. Specifically, this paper investigates the efforts of the Heritage Foundation to build a durable transatlantic transnational PRR network from 2020 to 2025. Building on the work of 'illiberal thought collectives' (Buzogany and Varga) and the far-right as a social movement (Caiani), this paper conducts a network analysis of Heritage Foundation events and outputs to identify (1) the types of actors the Heritage Foundation partners with and process tracing to identify (2) the impact of these connections on the diffusion of policy frames to across the Atlantic.
Keywords: Populist radical right, transnational, networks, think-tank

Milan Hiber (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

The Populist Attack on Expertise: Securitization of the Academic Community in the United States of America and Serbia

Abstract: The contemporary transformation of the liberal international order is characterized by populist challenges. One manifestation of this transformation is the rise of skepticism towards expertise and academia, perceived as a tool of 'the corrupt elite', pitted against the will of "the people." This paper analyzes the securitization of academic communities in Serbia and the United States as part of this wider trend. Through an analysis of discourse and policy measures between November 2024 and June 2026, the paper maps the securitization process in these two cases. Drawing on recent developments following the "audience turn" in securitization theory, the paper examines how the intersubjective role of audiences in securitization overlaps with populist processes of constructing "the people" as the legitimate political subject. The significance of the audience is especially relevant in populist cases, as audience selection serves as part of construction of the "people". The paper contributes to securitization and populism studies, arguing that the targeting of academia is part of a broader populist transformation of the international order, where instead of just political institutions, expertise and knowledge themselves are contested.
Keywords: securitization, populism, academia, Serbia, USA

Stevan Gajić (Institute for European Studies, Belgrade, Serbia), **Novak Gajić** (Independent Researcher)

Negotiating in Bad Faith: Ideological Supremacism, Weaponisation of Diplomacy, and the Erosion of Trust

Abstract: A series of recent incidents suggests a growing weaponisation of diplomacy. Examples include the 2022 admissions by mediators of the Minsk Accords that the agreements served to strengthen one belligerent; the 2025 attempt to assassinate the Hamas negotiating team; and 2025 and 2026 attacks on Iran during the negotiations. While such actions may be viewed, depending on perspective, as instances of ruses de guerre or perfidy, we interpret them as expressions of a novel form of supremacism in human conflict. Unlike traditional forms of supremacism rooted in religion, race, ethnicity, class, or power, this form is founded on ideology. The concept can be identified in Robert Cooper's 2004 book The Breaking of Nations: Order and Chaos in the Twenty-First Century. He asserts that liberal democracies are obliged to observe international norms only in relations with one another, while being morally justified in employing double standards and deception when dealing with other states. We argue that such an outlook narrows the strategic perspective of ideological supremacists, erodes trust in international relations, and ultimately undermines prospects for conflict resolution and the establishment of durable peace.
Keywords: ideological supremacism, double standards, weaponisation of diplomacy, trust in international relations, conflict resolution

András Hettyey (Andrássy University Budapest, Hungary)

'Populist foreign politics': the substitution of politics for interests

Abstract: What is distinct about the foreign policy of populist leaders? This paper argues for the introduction of the concept of 'populist foreign politics'. Populist foreign politics is when politics trumps policy. In other words, we define the concept as the substitution of political criteria for interest-based considerations in the selection, retention and promotion of foreign policy allies, in countries led by populist leaderships. Based on four case studies from two countries led by populist leaders, the paper shows that populist foreign politics takes the form of supporting fellow populists even if they harm officially stated interests - and punishing non-populist actors because they are politically not in the camp of populists, even if interests align. Overall, the paper makes the claim that there is indeed a specific trait in the foreign policy of populists and that populism (and not their far-right ideology) has a direct impact on the substantive foreign policy preferences of populist leaders under certain circumstances.
Keywords: populism, foreign policy, belief similarity, Orbán Viktor, Donald Trump, Hungary, United States of America

Panel XI: Strateške perspektive: pogled iz Azije

Ivona Lađevac (Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd, Srbija)

Од међузависности до стратешких зависности: Европска унија, Кина и Западни Балкан у преобликовању светског поретка

Сажетак: Преобликовање савременог светског поретка у научној литератури најчешће се објашњава променама у расподели моћи, успоном нових центара утицаја и интензивирањем геополитичког надметања. Истовремено, класични приступи међузависности полазе од претпоставке да економска, технолошка и институционална повезаност пре свега подстиче сарадњу и умањује вероватноћу сукоба. Међутим, искуства последњих година – поремећаји глобалних ланаца снабдевања, технолошка конкуренција, енергетска криза и борба за критичне сировине – указују да међузависности све више постају предмет стратешког управљања и средство остваривања политичког, економског и безбедносног утицаја. Полазећи од разлика у поменутим приступима, рад испитује у којој мери концепт стратешких зависности доприноси потпунијем разумевању процеса преобликовања светског поретка. Основна теза рада јесте да се савремени међународни односи не могу у потпуности разумети само кроз анализу промене расподеле моћи, већ и кроз анализу начина на који државе и други актери стратешки обликују и користе постојеће међузависности. У том процесу настају стратешке зависности које постају важан инструмент геополитичког позиционирања и геоекономског надметања. Овај приступ анализира се кроз односе Европске уније и Кине, са посебним освртом на Западни Балкан као простор на коме се укрштају различити модели повезаности, инвестиционе иницијативе и безбедносни интереси. Рад је заснован на анализи релевантне научне литературе, стратешких докумената Европске уније и Народне Републике Кине и студији случаја Западног Балкана. Научни допринос рада огледа се у повезивању концепата међузависности, стратешких зависности, повезаности (connectivity) и геополитичке отпорности у јединствен аналитички оквир који доприноси потпунијем разумевању савремених процеса преобликовања светског поретка.
Кључне речи: међузависност, стратешке зависности, Европска унија,Кина, Западни Балкан

Pavle Nedić (Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd, Srbija)

Jugoistočna Azija i strategija hedžinga: strukturni i regionalni podsticaji

Sažetak: Rad istražuje razloge široke rasprostranjenosti strategije hedžinga među državama Jugoistočne Azije u uslovima intenziviranja rivalstva SAD i Kine. Polazeći od shvatanja hedžinga kao strategije odgovora na rizik, rad nastoji da objasni zbog čega brojne države ovog regiona pribegavaju ovoj umesto alternativnim strategijama, poput uravnotežavanja ili svrstavanja uz jačeg. Tvrdi se da rasprostranjenost hedžinga proizilazi iz kombinacije tri povezana strukturna i regionalna podsticajna faktora. Prvi predstavlja geopolitički značaj regiona. Strateški ključan položaj Jugoistočne Azije u globalnim trgovinskim, finansijskim i proizvodnim tokovima, kao i uloga u bezbednosnoj arhitekturi celokupnog prostora Azija-Pacifika, lokalnim akterima obezbeđuju relativno visok stepen pregovaračke moći i autonomiju da eksploatišu konkurentske interese velikih sila. Drugi faktor se odnosi na preklapajuće prisustvo dve eksterne velike sile, SAD i Kine, koje projektuju uticaj u Jugoistočnu Aziju spolja. Odsustvo potpune hegemonske dominacije jednog aktera, uz prisustvo drugih velikih i srednjih sila poput EU, Japana, Indije i Australije, dodatno proširuju manevarski prostor država regiona. Treći faktor predstavlja centralna uloga ASEAN i njegovih proširenih formata, koji

kroz institucionalizovanu regionalnu saradnju podstiču održavanje regionalne ravnoteže snaga, stvaraju platformu za dijalog različitih suprotstavljenih strana, svezuju velike sile sa regionom, te omogućavaju lokalnim akterima da se povežu i zajednički nastupaju prema trećim stranama.
Ključne reči: Jugoistočna Azija, hedžing, SAD, Kina, ASEAN

Sabina Sali (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Osovina otpora kao izazivač liberalnog poretka na Bliskom istoku (2006-2026)

Sažetak: Osovina otpora, kao mreža koja kombinuje nedržavne militantne grupe (Hezbolah, Hamas, Ansar Alah, iračke šiitske milicije), Asadov režim u Siriji kao jedinog državnog člana pored Irana koji se javlja kao stožer i koordinator čitavog sistema, od Drugog libanskog rata 2006. sistematski deluje u cilju osporavanja liberalnog međunarodnog poretka na Bliskom istoku. Kao revizionistički akter, Osovina otpora ne teži samo preraspodeli moći, kao klasični revizionizam, no dovodi u pitanje sama pravila, norme i vrednosti na kojima poredak počiva i operacionalizuje u ovom regionu. U tom cilju Osovina istovremeno destabiliše četiri njegova ključna stuba: (1) bezbednosi stub kroz konvencionalne i nekonvencionalne sukobe koji direktno ugrožavaju američku hegemoniju i bezbednost Izraela, (2) ekonomski putem napada na slobodu plovidbe i naftni režim regiona, (3) institucionalno-normativni putem izgradnje paralelnih vojnih struktura unutar slabih, nestabilnih država, (4) ideološko-vrednosni, suprotstavljajući se liberalnoj ideologiji kroz koherentnu alternativnu viziju zasnovanu na ideologiji otpora i radikalnom islamu. Otpornost mreže na ponovljene vojne udare, uključujući i najteži test do sada, pad Asadovog režima u decembru 2024, koji je Osovinu lišio njenog jedinog državnog člana i ključne kopnene veze ka Hezbolahu, čini centralni empirijski problem rada. Primenom metode kvalitativne analize sadržaja primarnih i sekundarnih izvora, rad objašnjava ovu strukturnu otpornost kroz decentralizovanu mrežnu arhitekturu i duboku ugrađenost aktera u državne strukture nestabilnih društava koje svoju poveznicu imaju u ideološkoj osnovi. Centralni argument glasi da nemogućnost eliminacije osovine jeste simptom strukturne granice liberalnog poretka koji ne raspolaže adekvatnim odgovorom na hibridni revizionizam koji istovremeno deluje na vojnom, ekonomskom, normativnom i vrednosnom planu.
Ključne reči: osovina otpora, liberalni međunarodni poredak, revizionizam, proxy ratovanje, regenerativnost mreže

Aleksa Kovačević (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Partner svima, saveznik nikome: Strategija višestrukog svrstvanja Indije prema Evropskoj uniji

Sažetak: Rat u Ukrajini ubrzao je fragmentaciju međunarodnog poretka, primoravajući sile u usponu da redefinišu odnos prema suparničkim polovima moći. Indija se u ovom kontekstu profiliše kao paradigmatski primer višestrukog svrstavanja, produbljujući paralelno veze sa Zapadom, Rusijom i Kinom bez formalnog opredeljenja za jedan blok. Rad analizira ovu strategiju kroz studiju slučaja odnosa sa Evropskom unijom, posmatranu dvodimenzionalno, prema Briselu kao nadnacionalnom akteru i prema ključnim državama članicama. Dodatno, rad prati reakcije SAD, Rusije, Kine i ostalih partnera na indijsku spoljnu politiku. Cilj je da se utvrdi kako unutrašnje razvojne potrebe i spoljnopolitička tradicija Indije oblikuju njenu spoljnu politiku prema Evropi, i kako reakcije globalnih aktera uslovljavaju održivost strategije. U tom kontekstu, rad nastoji da objasni šta spremnost velikih sila da tolerišu spoljnopolitičku neusklađenost Indije otkriva o stvarnom geopolitičkom značaju i moći ove zemlje. Teorijski okvir čini neoklasični realizam, kojim se objašnjava kako unutrašnje varijable filtriraju sistemske pritiske dok povratna reakcija globalnih aktera uslovljava održivost

strategije, operativno dopunjen teorijom hedžinga (hedging) i konceptom višestrukog svrstavanja (multi-alignment). Metodološki se koriste analiza sadržaja, praćenje procesa (process tracing) za rekonstrukciju ključnih odluka i analiza diskursa zvaničnika. Očekuje se da će analiza pokazati da održivost strategije višestrukog svrstavanja nije nužno određena spoljnopolitičkim izborima i sposobnostima države, već i stepenom u kojem sistemski značaj te države podstiče velike sile da njenu stratešku neusklađenost prihvate kao cenu očuvanja saradnje.
Ključne reči: spoljna politika, Indija, Evropska unija, višestruko svrstavanje, strateška autonomija, neoklasični realizam

Panel XII: Međunarodni ekonomski poredak na raskrsnici

Aleksandar Milošević (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Od hegemonije do fragmentacije: kriza liberalnog međunarodnog poretka i opadanje značaja Svetske trgovinske organizacije

Sažetak: Svetska trgovinska organizacija (STO) predstavlja jedan od institucionalnih stubova liberalnog međunarodnog poretka. Njena kriza, vidljiva kroz stagnaciju Doha runde multilateralnih trgovinskih pregovora, paralisan rad Apelacionog tela, rast broja unilateralnih trgovinskih mera i širenje mega-regionalnih i bilateralnih sporazuma ne može se posmatrati kao izolovan institucionalni fenomen već kao simptom dublje tranzicije moći unutar liberalnog međunarodnog poretka. Na sistemskom nivou, teorija hegemonske stabilnosti poslužiće kao osnova za objašnjenje strukturnih uzroka erozije STO, kroz tezu da otvoren i na pravilima zasnovan trgovinski sistem zahteva hegemona spremnog da snosi troškove obezbeđivanja javnih dobara međunarodne trgovine. Relativni pad američke moći, uspon Kine i multipolarizacija globalnih ekonomskih odnosa, mogu biti prepoznati kao faktori koji podrivaju temelje na kojima je STO izvorno nastala. Norme i pravila ugrađena u trgovinski režim ipak nastavljaju da oblikuju ponašanje država čineći da erozija ima postepen, a ne nagli karakter. Rad će pokušati da argumentuje da opadanje značaja STO odražava prelazak sa unipolarnog ka multipolarnijem, fragmentisanijem i geoekonomski kompetitivnijem sistemu, u kome velike sile koriste spoljnotrgovinsku politiku kao instrument strateške moći. Zaključuje se da budućnost globalnog trgovinskog poretka ne podrazumeva potpuni kolaps multilateralizma, već njegovu rekonfiguraciju u pravcu „minilateralnih“ aranžmana.
Ključne reči: Svetska trgovinska organizacija, liberalni međunarodni poredak, multilateralizam, minilateralni sporazumi, teorija hegemonske stabilnosti, geoekonomska konkurencija

Ognjen Dragićević (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Redefinisanje uloge Međunarodnog monetarnog fonda u doba Trampovog selektivnog multilateralizma – pauza u razvojnoj agendi ili povratak ekonomske neutralnosti?

Sažetak: Autor u radu istražuje na koji način selektivni multilateralizam Donalda Trampa doprinosi redefinisanju uloge i ekonomske paradigme Međunarodnog monetarnog fonda. Predsednik Tramp svoj kritički odnos prema međunarodnim organizacijama zasniva na tezi da pojedine institucije, koje su inicirale i dominantno finansirale SAD favorizuju američke rivale i svojim delovanjem štete interesima SAD. Stoga njegova administracija smatra da je neophodno takve institucije sankcionisati i primorati na adekvatne reforme. Ovakav pristup, zasnovan na unilateralnom delovanju, pritiscima i disciplinovanju međunarodnih institucija, doprinosi urušavanju, delegitimizaciji i preoblikovanju postojećeg međunarodnog poretka. Za razliku od prvog Trampovog mandata, kada MMF nije bio percipiran kao pretnja američkim interesima, već na početku drugog mandata dolazi do promene takvog odnosa. Ona se ogleda u imenovanju Dena Kaca za prvog zamenika generalnog direktora MMF-a, izvršnom nalogu 14199, kao i u zalaganju pojedinih Trampovih saradnika za istupanje SAD iz MMF-a u okviru Projekta 2025. Ključne kritike Trampove administracije odnose se na razvojnu agendu MMF-a, delovanje izvan poverenog mandata, kao i na sve češće komentarisanje američkih ekonomskih i političkih odluka. Stoga je očekivano da je najglasniji zahtev Bele kuće da se Fond vrati svom izvornom delovanju, oličenom u paradigmi ekonomske neutralnosti. Svrha rada jeste da ispita opravdanost ovih kritika i ukaže na mehanizme kojima Tramp nastoji da disciplinuje i redefiniše ulogu MMF-a u preoblikovanom međunarodnom poretku.

Ključne reči: Međunarodni monetarni fond, selektivni multilateralizam, paradigma ekonomske neutralnosti, ekonomski razvoj

Anica Kovačević (Institut za evropske studije, Beograd, Srbija)

Sjedinjene Američke Države i transformacija globalnog ekonomskog poretka u eri geoekonomske fragmentacije (2008-2025)

Sažetak: Sjedinjene Američke Države (SAD) su od kraja hladnog rata bile ključni arhitekta liberalnog ekonomskog poretka zasnovanog na slobodnoj trgovini, multilateralnim institucijama i rastućoj ekonomskoj međuzavisnosti. Globalna finansijska kriza 2008. godine označava prelomni trenutak u kome se legitimnost tog poretka dovodi u pitanje, istovremeno otvarajući prostor za ubrzani uspon Kine i produbljivanje unutrašnjih društveno-ekonomskih problema u SAD. U periodu 2008-2016. godine politika SAD ostaje posvećena liberalnim „pravilima igre“, ali raste politička polarizacija i nezadovoljstvo distribucijom dohotka, što otvara teren za radikalniji zaokret. Nakon dolaska Donalda Trampa na vlast, od 2017. godine započinje otvorena geoekonomska konfrontacija sa Kinom, produbljivanje institucionalne krize Svetske trgovinske organizacije, kao i rast pritiska na trgovinske partnere. Administracija Džozefa Bajdena ne napušta ovu logiku, već je u određenim segmentima čak dodatno produbljuje kroz industrijsku politiku, kontrolu strateških resursa, kao i kroz politiku friend-shoring i de-risking lanaca snabdevanja. Istovremeno, pandemija kovid-19, rat u Ukrajini i jačanje novih centara ekonomske moći dodatno podstiču fragmentaciju i dovode u pitanje obnovu liberalnog poretka. Rad analizira transformaciju globalnog ekonomskog poretka u periodu 2008–2025 sa fokusom na SAD kao centralnog aktera, kombinujući teoriju hegemonske stabilnosti i savremene konceptualizacije geoekonomije. Cilj je da se pokaže da Sjedinjene Države, kroz preusmeravanje od liberalnog poretka ka bezbednosno-geoekonomskom pristupu, istovremeno pokušavaju da očuvaju hegemonsku poziciju i prilagode se nastanku fragmentisanog globalnog ekonomskog poretka.
Ključne reči: Sjedinjene Američke Države, globalni ekonomski poredak, geoekonomija, globalizacija, fragmentacija, svetski poredak

Stefan Mandić (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Pomeranja globalnih lanaca proizvodnje: Smanjenje ranjivosti i veponizacija međuzavisnosti kao manifestacija geoekonomske fragmentacije međunarodnog poretka

Sažetak: Rad se fokusira na pomeranja globalnih lanaca proizvodnje, naglašavajući da oni sve više bivaju konstruisani geopolitičkom logikom, u kontekstu rivalstva SAD i Kine. Globalni lanci se sve više vide kao instrument nadmetanja, pa je tako cilj velikih sila smanjenje ranjivosti (decoupling) uz korišćenje ekonomskih asimetrija kao instrumenata u ostvarivanju ciljeva, veponizujući međuzavisnost u kritičnim sektorima (Farell i Newmann 2019). Rad analizira period od 2020. nadalje, tvrdeći da je ishod ovakvih procesa povećana ekonomska fragmentacija i udaljavanje od logike efikasnosti međunarodnih ekonomskih kretanja. Ovo ishoduje preoblikovanjem međunarodnog ekonomskog, time i ukupnog, poretka. Istraživačko pitanje na koje rad odgovara jeste: “U kojoj meri porast geopolitičkih tenzija između SAD i Kine dovodi do fragmentacije ekonomskih tokova u cilju smanjenja ranjivosti, te koliko oni prate logiku saveza?” Metodološki, rad koristi mešovit pristup. Analiziraju se trgovinska koncentracija i udeli zemalja u ukupnom uvozu retkih zemnih metala kao kritičnih sirovina u SAD. Dalje, razmatraju se izveštaji koji pokazuju možemo li konstatovati porast investicija u “prijateljske” zemlje i pomeranje proizvodnje i operacija iz inostranstva nazad u matičnu zemlju. Naposletku, kvalitativnom analizom sadržaja kineskih i američkih strateških dokumenata nastoji se pokazati namera država i rezonovanja iza ekonomskih pomeranja. Ovim

se nastoji ilustrovati smanjenje značaja ekonomske, a uvećanje značaja političke logike u pomeranju lanaca proizvodnje i ekonomskim kretanjima, što ima dalekosežne implikacije po svetski poredak u fazi preoblikovanja.
Ključne reči: Globalni lanci proizvodnje, Veponizovana međuzavisnost, Fragmentacija međunarodnog poretka, Friendshoring i Nearshoring, Kritični resursi

Panel XIII: Book talk - Milan Krstić, Stigma, Fear, and Foreign Policy: Serbia's Destigmatization Dilemma in the Western Balkans, CEU Press/AU Press, 2026

Ayse Zarakol (University of Cambridge, United Kingdom)
Denisa Kostovicova (London School of Economics, United Kingdom)
Dragan R. Simić (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)
Milan Krstić (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

Panel XIV: Small States in World Politics

Aleksandar Jekić (University of Ljubljana – Faculty of Social Sciences, Slovenia),
Leonardo Zanatta (Corvinus University of Budapest, Hungary)

Towards ontological asecurity: Armenia's dealing with the loss of Nagorno-Karabagh

Abstract: Nagorno-Karabakh has long constituted a central element of modern Armenia's autobiographical narrative and self-understanding. From the perspective of ontological security studies, the loss of the region should generate profound ontological insecurity, potentially expressed in the ongoing readiness to compromise physical security. Yet, following the wars in 2020 and 2023, the opposite dynamic emerged. Rather than reinforcing established identity narratives, Pashinyan's government initiated a fundamental revision of Armenia's national identity, captured in the concept of 'Real Armenia' that redefines both long-established state symbols and the embodiment of Armenian statehood. Even more surprising is the electoral success following these dynamics, which indicates an apparent absence of ontological insecurity in the context of pursuit of physical security. Drawing on Krickel-Choi's distinction between anxiety and fear, the article traces how the dominant anxiety surrounding Nagorno-Karabakh and Armenian identity was transformed into an immediate fear for the state's physical survival beginning in 2020. This shift fundamentally altered the behavioural logic of both political elites and society, allowing a redefinition of the Armenian 'framework of reality' that would previously have been politically unthinkable. In this context, the Armenian case illuminates the existing but undeveloped concept of ontological asecurity, describing a condition in which an actor remains aware of challenges to its ontological security but no longer provokes reactive responses.
Keywords: Ontological Security, Asecurity, Armenia, Fear, Anxiety

Erik Davtyan (Friedrich Schiller University Jena, Germany), **Eduard Abrahamyan** (University College London, United Kingdom)

Hiding and Hedging on Russia's doorstep: The Limits of Strategic Adaptation of Armenia and Azerbaijan in the Shadow of the Russian-Ukrainian war

Abstract: This research examines how Armenia and Azerbaijan responded to Russia's full-scale invasion of Ukraine through the prism of small-state survival strategies. It analyses pre-invasion signaling, immediate reactions, and the subsequent evolution of diplomatic behavior, leadership rhetoric, sanctions alignment, and security postures. While both states initially pursued caution toward Moscow, their strategic trajectories diverged. Armenia adopted a hiding approach shaped by vulnerability, alliance erosion, and constrained autonomy, whereas Azerbaijan pursued a hedging strategy combining calibrated neutrality, diversified partnerships, and diplomatic activism. The research evaluates whether the war induced durable grand-strategic change or reinforced pre-existing orientations under shifting regional and sub-systemic conditions.
Keywords: Armenia, Azerbaijan, hedging, hiding, South Caucasus

Sonja Stojanović Gajić (University of Rijeka – Center for Advanced Studies Southeast Europe, Croatia)

Small States, Big Geopolitics: Geopoliticization and Post-Conflict Order in the Western Balkans

Abstract: Russia's full-scale invasion of Ukraine opened space for political elites in Serbia and Kosovo to construct new legitimating frames for threat, sovereignty, and strategic agency—frames that would have been harder to justify before 2022. Drawing on critical geopolitics and the relational turn in IR, this paper treats Serbia and Kosovo as two deeply interconnected cases of geopoliticization. Rejecting substantialist accounts of states as fixed actors reacting to external pressure, we adopt a relational ontology in which identities, threat constructions, and strategic postures are constituted through ongoing transactions, not prior to them. The analysis proceeds on three levels. First, it traces both states' repositioning toward great powers: Serbia's strategic hedging between the EU, Russia, and China alongside its appropriation of US sovereigntist framing; Kosovo's more open friction with its Western patrons amid shifting transatlantic relations. Second, it examines how Serbia–Kosovo interaction itself generates and intensifies geopoliticization. Third, it shows how geopolitical ambiguity has fed authoritarian consolidation in Serbia, while external threat has accelerated sovereigntist institution-building and narrowed contestation in Kosovo. We argue Serbia and Kosovo are not passive objects of great power competition but active co-producers of the regional order they ostensibly respond to.
Keywords: geopoliticization, Western Balkans, critical geopolitics, Serbia, Kosovo

Carlos M. Martin (Universidad Europea de Valencia, Spain), **Meruert Makhmutova** (Public Policy Research Center, Almaty, Kazakhstan, Kazakhstan)

Between Bounded Orders: Kazakhstan and Serbia's Strategic Partnership as a Small-State Response to Great Power Competition

Abstract: This paper examines the February 2026 strategic partnership between Kazakhstan and Serbia through John J. Mearsheimer's theory of "bounded orders." As the liberal international order collapses and a multipolar world emerges—featuring competing China-led and U.S.-led bounded orders engaged in security competition—small states face intensified pressures to align (Mearsheimer, 2019). This paper analyzes how Kazakhstan and Serbia, both practitioners of multi-vector foreign policy, have deepened bilateral cooperation across defense, artificial intelligence, digital development, investment, and infrastructure (Kazakhstan and Serbia sign wide-ranging documents to deepen bilateral ties, 2026). Drawing on official documents, elite statements, and ten memoranda signed during President Vučić's February 2026 visit to Astana, I argue that these agreements represent a deliberate strategy to create a "bilateral buffer"—a framework of mutual support that enhances autonomy and maneuverability between competing great powers. President Vučić framed this shared position, stating both countries share "a common understanding of today's volatile geopolitical environment" (Kazakhstan, Serbia Pledge to Deepen Strategic Partnership, 2026). By analyzing economic diversification (the Trans-Caspian route), security cooperation (defense technology transfer), and digital sovereignty (AI and e-government), this paper demonstrates how small states exercise agency in an era of bounded order competition, challenging the conventional view that small states are merely "order-takers."
Keywords: bounded orders, Kazakhstan, Serbia, small state foreign policy, hedging, great power competition

Panel XV: Serbia's Foreign Relations and the Western Balkans

Anna Seliverstova (Linnaeus University, Sweden)

Payment-Based Enlargement Governance: The Reform and Growth Facility and EU Conditionality in Serbia

Abstract: The Reform and Growth Facility (RGF), the financial core of the EU's New Growth Plan for the Western Balkans, marks one of the most consequential post-2022 attempts to revive enlargement conditionality. It shortens the incentive structure of enlargement by bringing financial rewards into a semi-annual cycle of verification, without resolving the uncertainty of accession. Therefore, RGF introduces a payment-based layer of enlargement governance, in which abstract reform commitments are converted into scheduled, evidenced, and verifiable obligations tied to disbursement. Drawing on the early implementation of the RGF in Serbia, the article argues that payment-based conditionality disciplines Serbia's long-standing pattern of formal compliance. At the level of individual reform steps, the Facility produces micro-strictness by assessing compliance against predefined evidence requirements and making incomplete fulfilment financially consequential. However, at the level of Facility preconditions, macro-continuity prevails, as broader democratic, rule-of-law, and foreign-policy requirements remain subject to the Commission's political judgement. Thus, the RGF disciplines the symptoms of governance failure while the political conditions that reproduce that failure remain beyond the instrument's enforcement reach.
Keywords: EU enlargement, Reform and Growth Facility, conditionality, Serbia

Marko Babić (University of Warsaw, Poland)

Dayton's Legacy: Regional Dynamics and BiH

Abstract: Thirty years after the Dayton Peace Agreement Bosnia and Herzegovina (BiH) remains a laboratory of post-conflict governance. As of 2026, the country exists in a state of "stable instability," where the rigid ethno-territorial architecture of Dayton has successfully prevented war but failed to produce a functional, sovereign state. Using the selected frameworks, the aim of this paper is to explain the current "Dayton's" reality in BiH: a) Regional Security Complex Theory (RSCT): BiH is viewed as the "core" of the Western Balkan security complex. The theory explains that the security of BiH cannot be solved internally because the "insecurities" are imported from the kin-states (Serbia/Croatia), b) Relational vs. Structural Mediation: This framework contrasts the US/EU structural approach (imposing laws/institutions) with the Turkish/Regional relational approach (building personalist ties between leaders). The paper suggests relational mediation is more effective at crisis management, while structural mediation is better for long-term state-building, and c) Illiberal Social Contract: Theories of patronage chains explain why Dayton persists: it serves the ethno-nationalist elites by providing a "lucrative mechanism" for resource appropriation, creating a transactional loyalty that is resistant to democratic reform.
Keywords: Dayton Peace Agreement, Bosnia and Herzegovina, Regional Security Complex Theory, Relational vs. Structural Mediation, Illiberal Social Contract

Sava Mitrović (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

Geopolitical Self-Awareness as a Determinant of Foreign Policy: Serbia's Positioning in an Era of Great Power Rivalry (2022–2026)

Abstract: This article proceeds from the assumption that a state's foreign policy is predominantly determined by its geopolitical position. However, while geopolitical position represents an independent and long-term determinant, its influence on foreign policy is mediated by the ways in which the political elite perceives and interprets the state's geopolitical position at a given point in time. The article examines Serbia's foreign policy in a period of profound transformation of the international order, marked by the war in Ukraine, the deepening strategic rivalry between China and the West, the escalation of conflicts in the Middle East, as well as changes in transatlantic relations following Trump's return to the White House. Such dynamics of global relations have led to the revitalisation of the European Union's enlargement policy and the renewed significance of the Western Balkans as a peripheral space of broader geopolitical competition. Therefore, this paper explores how changes in the international environment have affected the perception of Serbia's geopolitical position and how Serbia's geopolitical self-awareness has influenced its foreign policy. To examine Serbia's geopolitical self-awareness, i.e., the way in which Serbia perceives and interprets its own geopolitical position within regional, European, and global contexts, this article employs discourse analysis. The empirical corpus comprises conclusions of Serbia's National Security Council, the policy programmes presented by Prime Ministers Macut, Vučević and Brnabić, President Vučić's inaugural speech from 2022, as well as selected speeches delivered by the President at international forums during the observed period. The paper examines the relationship between Serbia's geopolitical self-awareness – discursively articulated through constructs such as a "bridge between East and West", a "factor of regional stability", the "kin-state of the Serbian people", among others – and Serbia's concrete foreign policy decisions and actions.
Keywords: Serbia, foreing policy, geopolitical position, geopolitical self-awareness, great power competition

Ana Đorđević (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

Small-State Self-Presentation in a Changing International Order: A Case Study of Serbia

Abstract: The transformation of the international order has reshaped not only the strategic environment in which states operate but also the ways in which they communicate and legitimize their foreign policy. While existing scholarship has extensively examined how states adapt their foreign policy strategies to changing geopolitical circumstances, considerably less attention has been devoted to how they adapt their public self-presentation in international politics. This paper examines the self-presentation of Serbia as a small state through the analysis of its foreign policy discourse between 2016 and the present. Drawing on recent International Relations scholarship inspired by Erving Goffman's dramaturgical perspective, the paper conceptualizes foreign policy discourse as a form of public self-presentation through which states communicate particular identities, roles, and political messages to different international audiences. Rather than treating Serbia as an exceptional case, the paper uses it to explore the broader question of how small states publicly present themselves in periods of geopolitical uncertainty and transformations of the international order. The analysis is based on qualitative discourse analysis of official speeches, statements, and key foreign policy documents. The paper aims to contribute to debates on international order, small states, foreign

policy identity, and diplomatic self-presentation by examining the relationship between changing geopolitical contexts and the ways in which states publicly present themselves.
Keywords: small states, foreign policy discourse, self-presentation, Serbia, international order, dramaturgical approach

Panel XVI: Evropska unija i promene međunarodnog poretka

Zoran Čupić (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Стратешка аутономија Европске уније и мултиполарни поредак – између амбиција и могућности

Сажетак: Стратешка аутономија Европске уније и мултиполарни поредак – између амбиција и могућности Геополитички пејзаж савременог света мења се из основа. На светској „шаховској табли“ у току је транзициона симултанка, између старих, али и нових играча. Категорије су различите, од мајсторских кандидата до велемајстора. Наравно, највише је оних који спадају у ред „кибицера.“ Они, углавном, немо посматрају игру и очекују крај партије чији ће резултат, готово извесно, бити формирање мултиполарног светског поретка. Партија се игра на сцени чије је главно обележје „култура моћи“, што за последицу има чињеницу да је свет принуђен да живи у „чистилишту поларности“. У таквим околностима и Европска унија, као искусан и значајан играч, труди се да заузме што боље место за „шаховском таблом“. Не својом вољом нашла се на геополитичком раскршћу, са дилемом да ли и даље да игра улогу „нормативне силе“ или да крене у неизвестан покушај подизања свог положаја на виши ниво – освајање статуса геополитичке силе. Да ли је време за „геополитичко буђење Европске уније“? Да, али како? У потрази за одговором на ово питање у центар расправе, како политичке тако и стручне јавности, избија Концепт стратешке аутономије Европске уније. Званично, његова суштина је у „способности аутономног деловања када и где је то потребно и са партнерима када и где год је то могуће“, или, једноставније, одговорност за судбину Европске уније мора бити у рукама саме Уније. Сходно томе, императив је деловање у складу са интересима Уније. У вези с тим, у средишту овога рада биће разматрање самог концепта стратешке аутономије, његове еволуције од концепта везаног за решавање проблема одбрамбене индустрије (Европска стратешка аутономија; Стратешка аутономија) до „преливања“ на област трговине, енергије, технологије, ланаца снабдевања храном и водом, итд. (Отворена стратешка аутономија). Ова анализа нужно отвара и низ других питања везаних за интенције ЕУ да стекне статус геополитичке силе. Да ли је то заиста могуће без озбиљнијег продора у област политичке уније? Да ли је и на који начин могуће истовремено борити се за остварење интереса Уније и очување њених вредности? У крајњем исходу покушаћемо да дамо одговор на питање да ли је тежња ЕУ за статусом геополитичке силе реална, или је реч о случају када амбиције прерасту могућности?
Кључне речи: Европска унија, мултиполарни поредак, стратешка аутономија, нормативна сила, геополитичка сила

Igor Mirosavljević (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Urušavanje međunarodnog poretka i status quo sile: (Spoljna) politika Savezne Republike Nemačke u vremenu globalnih turbulencija

Sažetak: Kriza liberalnog međunarodnog poretka je produbljena u prethodnim godinama u meri da se preovlađujuće gledište u političkom i naučnom diskursu pomera ka stavu o „kraju starog poretka.“ Politike i prakse druge administracije Donalda Trampa su potvrdile odstupanje SAD od uloge branioca posthladnoratovskog poretka, uz disruptivno delovanje – označivši prekretnicu i za američke saveznike, poput Savezne Republike Nemačke. Nemačka je indikativan primer status quo aktera sa internacionalističkim pristupom, čija većina temeljnih pretpostavki spoljne politike je više decenija bila bazirana na očuvanju (i širenju) liberalnog poretka. Cilj rada je, stoga, razmatranje elemenata pogoršanog međunarodnog okruženja

Nemačke, analiza strateških opcija zvaničnog Berlina u odnosu na ključne izazove, te ispitivanje glavnih strategija koje Nemačka nastoji da primenjuje u okolnostima urušavanja međunarodnog poretka. Metodološki, rad je oslonjen na kvalitativnu analizu sadržaja i praćenje procesa, sa posebnim fokusom na period vlade kancelara Fridriha Merca. Utvrđuje se svojevrsna „savršena oluja" za međunarodni položaj Nemačke kao posledica: (1) ruske agresije na Ukrajinu i šire pretnje po evropsku bezbednost, (2) tzv. „kineskog šoka", (3) agresivnog unilateralnog ponašanja SAD i erozije poverenja u transatlantskim odnosima. Kroz analizu su identifikovane komplementarne strategije delovanja Nemačke - strategija konsolidacije (materijalnih - vojnih i ekonomskih - kapaciteta) i strategija hedžinga, u nameri ublažavanja asimetričnih zavisnosti, što u praksi podrazumeva diverzifikaciju partnerstava i intenziviranje saradnje kroz evropske „koalicije voljnih", kao primarnog okvira. To ilustruje ambicije profilisanja Nemačke u vodeću srednju silu, preuzimanje veće odgovornosti i nastojanje da doprinese očuvanju elemenata međunarodnog poretka, u izostanku održivih alternativa iz vizure Berlina. Međutim, uočene primarno unutrašnje, ali i međunarodne, prepreke utiču na ograničene rezultate nemačkih (spoljno)političkih napora.
Ključne reči: Savezna Republika Nemačka, Fridrih Merc, liberalni međunarodni poredak, status quo sile, strategija konsolidacije, strategija hedžinga

Dragana Delić (Univerzitet u Banjoj Luci – Fakultet političkih nauka, Bosna i Hercegovina)

Dijalektika krize: Prilog političkoteorijskom promišljanju o budućnosti Evrope

Sažetak: Savremena Evropa se suočava sa brojnim izazovima koji se u novijoj literaturi često označavaju sintagmom „kriza Evrope". Rad polazi od teze da kriza za Evropu nije akcidentalno stanje, te argumentuje da je ista imanentni modus operandi Evrope. Nasuprot dominantnim pesimističkim narativima koji savremene izazove, od finansijske i migrantske krize, preko rata u Ukrajini, do promjena u transatlantskim odnosima, tumače kao pokazatelje slabljenja ili raspada Evropske unije, rad zastupa stanovište da se evropski projekat istorijski razvijao upravo kroz procese krize, adaptacije i institucionalne transformacije. Koristeći hegelovsku dijalektiku, autor analizira uspon moderne Evrope kao tezu, njenu negaciju kroz nihilizam i ratove dvadesetog vijeka kao antitezu, te trenutni kolaps Pax Americana kao „negaciju negacije", odnosno pokušaj prevazilaženja negacije. „Povratak istorije", eksplicitno najavljen invazijom Rusije na Ukrajinu, pokrenuo je pitanje da li se Evropa nalazi u novoj fazi političkog razvoja koja zahtijeva redefinisanje njenog mjesta u svijetu. U tom smislu rad se oslanja na koncept polikrize kako bi preispitao da li iznenadno „geopolitičko buđenje" predstavlja fatalni udarac ili katalizator nužnog ponovnog rađanja Evrope kao autonomnog subjekta na sceni Ničeove Velike politike. Pored Hegelove dijalektičke filozofije i Ničeove kritike evropskog nihilizma, rad će se osloniti i na promišljanja Edmunda Husserla o krizi Evrope, kao i na savremenu političkoteorijsku literaturu o budućnosti evropskih integracija. Zaključak rada sugeriše da nova sinteza zahtijeva prevladavanje unutrašnjeg nihilizma kroz redefinisanje evropske uloge u novonastajućem poretku.
Ključne reči: Evropa, kriza, evropske integracije, dijalektika

Siniša Simikić (Univerzitet u Banjoj Luci – Fakultet političkih nauka, Bosna i Hercegovina)

Изградња одбрамбених линија у Источној Европи: случај Пољске и балтичких држава

Сажетак: Почетак сукоба у Украјини 2022. године и промијењена перцепција изазова и пријетњи у Европи подстакла је низ држава источног крила НАТО-а да интензивирају изградњу одбрамбених линија и других фортификацијских система. Пољска, Естонија, Летонија и Литванија покренуле су пројекте чији је циљ јачање способности одвраћања

те успоравање потенцијалног противника. Пољска је свој пројекат назвала „Источни штит“, док је назив за заједнички одбрамбени ланац балтичких држава назван „Балтичка одбрамбена линија“. Рад анализира стратешке и геополитичке разлоге који су условили развој ових одбрамбених капацитета, као и њихову улогу у савременом концепту колективне одбране. Основна хипотеза истраживања гласи да изградња одбрамбених линија у Пољској и балтичким државама представља интегрални дио стратегије одвраћања НАТО-а и националних политика безбедности, чији је циљ повећање оперативне отпорности и смањење рањивости источног крила Алијансе. Циљ истраживања је да се утврде кључни фактори који утичу на планирање и изградњу одбрамбених линија, анализирају њихове војностратешке карактеристике и процијени њихов допринос регионалној безбједности. У истраживању ће се користити метода анализе садржаја научне и стручне литературе, анализе стратешких и нормативних докумената, компаративне методе и студије случаја Пољске, Естоније, Летоније и Литваније. Посебна пажња биће посвећена сагледавању начина на који су одбрамбене линије интегрисане у националне одбрамбене стратегије и концепт колективне одбране НАТО-а, као и анализи њиховог значаја у контексту савремених безбједносних изазова.
Кључне речи: Источни штит, Балтичка одбрамбена линија, НАТО, Пољска, Балтичке земље

Mariana Ećimović (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Koncepcije uloga OEBS-a u uslovima transformacije evropske bezbednosne arhitekture

Sažetak: Transformacija evropske bezbednosne arhitekture nakon 2022. godine izvršila je značajan pritisak na koncepcije uloga Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS), dovodeći u pitanje njeno tradicionalno samopoimanje kao inkluzivne platforme za dijalog i institucije kooperativne bezbednosti. Iako je institucionalna kriza OEBS-a počela da se oblikuje znatno pre eskalacije rusko-ukrajinskog sukoba, događaji iz 2022. godine podigli su je na kvalitativno novi nivo, produbljujući nesklad između koncepcija uloga organizacije, njihove artikulacije i njihove praktične realizacije. U radu se, iz perspektive teorije uloga, istražuje uticaj transformacije evropske bezbednosne arhitekture na koncepcije uloga OEBS-a. Koncept ontološke bezbednosti koristi se kao objašnjavajući okvir za razumevanje nastojanja organizacije da očuva kontinuitet sopstvenog poimanja uloga, uprkos sužavanju mogućnosti za ostvarivanje tradicionalnih uloga u uslovima sistemske krize. Kombinovanjem kvalitativne i kvantitativne analize sadržaja zvaničnih dokumenata OEBS-a za period 2020–2025. godine empirijski se ispituju promene u koncepcijama uloga organizacije pre i nakon 2022. godine. Rezultati istraživanja pokazuju da se transformacija prvenstveno odrazila na unutrašnju konfiguraciju skupa uloga OEBS-a, što se manifestovalo promenom hijerarhije pojedinih uloga i načina njihove artikulacije, kao i sve izraženijim raskorakom između deklarisanih i realizovanih uloga. Ovakva dinamika odražava nastojanje organizacije da očuva diskurzivni kontinuitet u okolnostima u kojima su mogućnosti praktične realizacije njenih tradicionalnih uloga značajno ograničene. Istraživanje doprinosi daljem razvoju teorije uloga u proučavanju međunarodnih organizacija, osvetljavajući međusobni odnos između koncepcija uloga, njihove artikulacije i praktične realizacije u uslovima institucionalne krize.
Ključne reči: OEBS, međunarodne organizacije, evropska bezbednost, teorija uloga

Panel XVII: Politički sistemi u Jugoistočnoj Evropi - krize i odgovori

Dejan Bursać (Univerzitet u Beogradu – Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Srbija), **Dušan Vučićević** (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija), **Nikola Jović** (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Da li smo prerano odustali? Eksperimentalni modeli mešovitog izbornog sistema u Vojvodini 2004-2012.

Сажетак: Мешовити изборни системи последњих деценија привлаче све већу пажњу како у теоријским расправама, тако и у компаративној политичкој пракси. У Србији је, међутим, њихова примена била ограничена на изборе за Скупштину Војводине 2004, 2008. и 2012. године, као и савезне изборе 1992. Иако је овај модел релативно брзо напуштен, изборни исходи указивали су на низ пожељних карактеристика, укључујући стабилне владајуће већине, релативно уравнотежену политичку репрезентацију, директан избор (дела) представника по имену и презимену, као и адекватну заступљеност националних мањина у покрајинском парламенту. Студија полази од резултата наведена три изборна циклуса, одржана по паралелном мешовитом изборном систему, и користи их као основу за конструкцију више експерименталних модела мешовите репрезентације. На постојеће изборне резултате имплементирају се различити модели повезивања већинског и пропорционалног нивоа: мандатно-компензацијски модел, са варијантама са прекобројним и без прекобројних мандата; модели позитивне гласовне компензације, засновани на преносу вишкова гласова победника и/или гласова поражених кандидата; као и модели негативне гласовне компензације по логици италијанског scorporo система, са циљем процене њихових потенцијалних ефеката у војвођанском контексту. Компаративна анализа ових модела усмерена је на четири кључна индикатора: степен фрагментације парламента, степен пропорционалности, стабилност потенцијалних скупштинских већина и заступљеност посланика изабраних са мањинских листа. Налази настоје да допринесу емпиријски заснованој расправи о могућим правцима будуће реформе изборног система у Србији, указујући на предности и ограничења различитих модела мешовите репрезентације.
Кључне речи: мешовити изборни системи, изборна реформа, Војводина, компензација гласова, компензација мандата

Dejan Pavlović (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Kriza slobode izražavanja u Republici Srbiji

Sažetak: Vladavina prava u jednoj državi obuhvata splet pravnih i metapravnih elemenata koje je moguće opisati, a brojne institucije i pojedinci nude i kvantitivnu ocenu stanja - zasnovanu na pouzdanoj metodologiji. Repubika Srbija nije izuzetak, a nalazi o stanju vladavine prava imaju zajedničku crtu da ukazuju da je, između ostalog, značajno narušeno pravo na slobodu izražavanja brojnih aktera, do mere koja posmatrano društvo čini nedemokratskim. U radu će biti analizirani novi vidovi ugožavanja slobode izražavanja, odsustvo institucionalne reakcije na kršenja ovog ljudskog prava i mogućnost novih načina odbrane prava koje je "kiseonik za demokratiju".
Ključne reči: sloboda govora, mediji, internet, prekršaji, demokratija

Isidora Pop Lazić (Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd, Srbija)

Demografske promene i izazovi demokratske reprezentacije u Evropskoj uniji: institucionalni odgovori i slučaj Hrvatske

Sažetak: Demografske promene, uključujući depopulaciju, migracije i promene u teritorijalnoj distribuciji stanovništva, utiču na prostornu ravnotežu biračkog tela i otvaraju pitanje jednakosti biračkog prava u pojedinim predstavničkim demokratijama. Navedene promene dovode do odstupanja u težini glasa između izbornih jedinica, što stvara potrebu za institucionalnim prilagođavanjem izbornih sistema. Polazeći od toga, u radu se postavlja glavno istraživačko pitanje: na koji način države članice Evropske unije institucionalno odgovaraju na demografske promene koje dovode do odstupanja u težini glasa između izbornih jedinica? Rad polazi od teorija političke reprezentacije, načela jednakosti biračkog prava i koncepta nejednake težine glasova usled različitog broja birača (malapportionment). Na toj osnovi razvija se tipologija institucionalnih odgovora na demografske promene, koja obuhvata tri osnovna modela: (1) redizajniranje izbornih jedinica, (2) prilagođavanje broja predstavničkih mandata i (3) izmene izbornih sistema. Prva dva modela predstavljaju institucionalne odgovore direktno povezane sa demografskim promenama, dok treći model ima posredan karakter i u ovom radu nije u fokusu empirijske analize. Hrvatska se analizira kao studija slučaja jer predstavlja primer u kojem je problem neravnomerne težine glasa eksplicitno pravno artikulisan kroz ustavnosudsku praksu i rezultirao reformom izbornih jedinica iz 2023. godine, što omogućava analizu odnosa između demografskih promena i institucionalnog odgovora.
Ključne reči: demografske promene, demokratska reprezentacija, izborni sistemi, malapportionment, Hrvatska

David Tadić (Central European University, Austria), **Aleksa Kovačević** (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

Ples na ivici krize: spoljna politika u sistemima sa dominantnom partijom

Sažetak: Mesto političkih partija u širem procesu spoljne politike neretko biva potisnuto zarad analize međunarodnih i ideosinkratičkih determinanti. Sa druge strane, pojava i konsolidacija sistema sa dominantnom partijom u uslovima demokratskog nazadovanja ukazuje nam na trendove opšteg zarobljavanja institucionalnog i političkog procesa odlučivanja, te bi bilo pogrešno zanemariti njihovu ulogu u kreiranju i sprovođenju spoljne politike. Oslanjajući se na diverzionu teoriju spoljne politike, rad iznosi tezu o aktivističkoj upotrebi spoljnopolitičkih sredstava koja za cilj ima ublaživanje posledica unutrašnjih kriza. Analizom slučajeva Mađarske, Turske i Srbije, primenjujemo metodu praćenja procesa (process tracing), te konstruišemo analitičku matricu spoljnopolitičkog odgovora na unutrašnje krize, kako bismo ispitali njihovu povezanost. Nalazi su dodatno potkrepljeni kvalitativnom analizom sadržaja kojom ukazujemo na posebne taktike koje partije koriste kao sredstvo održavanja svog dominantnog položaja. Pretpostavka rada jeste da prilikom korišćenja diverzionih taktika u situacijama unutrašnje krize, sistemi sa dominantnom partijom ulaze u izvestan trade-off, baziran na odnosu između unutrašnjih i spoljnopolitičkih arena. U pojedinim slučajevima, takav trade-off obuhvata prihvatanje troškova na međunarodnom planu zarad ostvarivanja unutrašnjih koristi, dok u drugim slučajevima dolazi do obrnutog smera. Dodatno, identifikujemo individualne nivoe i faze takvih aktivnosti, koje se kreću u rasponu od retoričkih akcija do konkretnih unutrašnjih/spoljnopolitičkih poteza. Razvijajući tezu o diverzionoj spoljnoj politici kao strategiji održavanja dominantnog partijskog položaja, rad nudi okvir za integraciju teorija partijskih sistema i spoljne politike, čime se doprinosi interdisciplinarnoj analizi koja prevazilazi tradicionalne pristupe.
Ključne reči: diverziona teorija spoljne politike, sistemi sa dominantnom partijom, aktivistička spoljna politika, partijski sistem

Duško Radosavljević (Univerzitet Union - Fakultet za pravne i poslovne studije dr Lazar Vrkatić, Srbija)

Srpska intifada, godina druga: Akteri i modeli u javnom i političkom životu

Sažetak: Iako je zamah građanskog pokreta, predvođenog studentskim inicijativama, ukazivao na određene mogućnosti da se svrgne srpski autoritarni režim, krajem 2025. godine, došlo se do specifične pat-pozicije. Građanski pokret kao da je iscrpeo svoje gandijevske metode pritisaka, javnih manifestacija i političkih poruka ka režimu, sve u nameri da se zakažu parlamentarni izbori, da bi se okončale prevelike tenzije u društvu, dok se režim opredelio za svesno ignorisanje tih zahteva, uz enormno korišćenje brutalne policijske sile, te najprizemniju medijsku propagandu, sve u cilju mobilizacije svojih najtvrđih pristalica. U takvoj situaciji, gde režim ne može efektivno da vlada, a snage demokratskih aktera nisu opredeljene za neki od vidova revolucionarnog delovanja, režim ponavlja negativne obrasce višegodišnje vladavine, dok se sa druge strane očigledno čeka pogodan trenutak za nova masovna okupljanja. Imajući ovo u vidu, pokušaćemo sagledati pozicije dominantnih aktera na javnoj i političkoj sceni Srbije, njihov uticaj, aktivnosti i moguće domete u, pretpostavljenim događanjima. To će biti sam režim, studentski pokret, zborovi građana, ekspertske grupe i nevladine organizacije, te međunarodni faktor, posebno uloga Evropske unije.
Ključne reči: Srbija, autoritarizam, režim, studenti, neposredna demokratija, NVO, Evropska unija

Panel XVIII: Responses to Russia-Ukraine War - Diplomacy and Energy

Uroš Popadić (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

The European Union as a Multilateral Liberal Peacemaker and its Diplomatic efforts for peace in Ukraine

Abstract: The article examines the European Union's (EU) diplomatic attempts to maintain multilateralism in discussions on peace negotiations for Ukraine between 2022 and 2026, arguing that in an international system increasingly characterised by bilateral great-power bargaining and great power politics, the EU seeks to preserve multilateralism as both a normative principle and a practical mode of peacemaking. Being theoretically based on critical peace scholarship and multilateralism, the article conceptualises the EU as a sui generis multilateral polity that externalises its internal consensus-based and multilevel decision-making logic into its peace diplomacy. In contrast to power-oriented approaches that prioritise negotiated deals between major actors, the EU frames peace as a process grounded in inclusive participation, institutional mediation, and international law. The article examines EU diplomacy through an analysis of its discourse in multilateral fora, diplomatic practice and institutional settings, arguing that it is active and deliberate, with its diplomatic behavior being shaped by its institutional and normative structure. The findings suggest that the deliberate and unhurried multilateralism of EU diplomacy is a sign of its institutional strength, as it actively endeavours to maintain and promote a careful multilateral approach to peacemaking under conditions of growing pressure on the liberal international order.
Keywords: European Union, Multilateralism, peace diplomacy, Ukraine conflict, Liberal international order, Critical peace theory

Ümit Nazmi Hazır (Independent Researcher)

Strategic Autonomy as a Middle Power Strategy in an Era of Uncertainty: The Case of Turkey During the Russia–Ukraine War

Abstract: The Russia–Ukraine War has accelerated the transformation of the international system, intensifying great power competition and reinforcing the transition toward a more uncertain and multiplex world order. In this evolving geopolitical environment, middle powers have increasingly pursued strategic autonomy to expand their room for maneuver while reducing dependence on competing power blocs. Against this backdrop, Turkey has emerged as a notable case of strategic autonomy in practice. This paper examines Turkey's foreign policy during the Russia–Ukraine War, focusing on how strategic autonomy has enabled Ankara to preserve economic interests, promote its international status and manage regional conflicts amid a changing international system. Drawing on the theoretical framework of Neo-classical Realism, the study analyzes the interaction between systemic pressures and domestic factors shaping Turkish foreign policy. Using a qualitative methodology, it examines official statements, policy documents, and major diplomatic initiatives undertaken since 2022. The paper argues that Turkey has pursued a pragmatic balancing strategy by supporting Ukraine's territorial integrity and maintaining its commitments within NATO while simultaneously preserving political, economic, and energy relations with Russia. This approach has enhanced Turkey's diplomatic leverage and policy flexibility in an increasingly fragmented international order, although it also entails structural constraints and long-term risks. By conceptualizing strategic autonomy as a middle power strategy, the paper contributes to debates on multiplex world, foreign policy adaptation, and the rising role of middle powers. The Turkish case demonstrates how strategic autonomy functions as both a response to systemic transformation and a means of maximizing national influence under conditions of geopolitical uncertainty.

Keywords: Strategic Autonomy, Middle Power, Turkey, Russia, Ukraine

Strahinja Obrenović (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

The Resurgence of the Transit Dimension of Energy Security amid Global Reordering

Abstract: Energy security has once again appeared on the agenda of countries, to a greater or lesser extent, amid the latest crisis of the international order. Traditionally, approaches to energy security have varied depending on whether we are discussing energy-importing or energy-exporting countries. Although energy security is often defined through the 4As — accessibility, availability, affordability, and acceptability, this framework does not capture all aspects of energy security. What these and similar approaches often miss is the transit component of energy security, which serves as a vital bridge between exporters and importers. The aim of this paper is to highlight this dimension of security, which has implications beyond the energy sector, including for trade and logistics routes. Since 2022, the war in Ukraine has already shed light on the importance of critical infrastructure and vulnerabilities of transit routes. Another major chokepoint is the Strait of Hormuz for the transit of various energy sources, the significance of has become in the latest conflict in the Middle East. The critical importance of vital straits and transit routes is further heightened by the absence of a uniform interpretation of the applicable international rules, resulting from the fundamentally different positions and interests of actors in the international arena.
Keywords: energy security, transit security, energy transit routes, geopolitical crises, international law

Jovana Šotra (Corvinus University of Budapest, Hungary)

Foreign Policy of Small States in an Era of Geopolitical Uncertainty: Hungary's Energy Policy from 2010 to 2026

Abstract: The energy represents important aspect of the contemporary international order, as fossil fuels continue to play a central role in international politics. Control over energy resources, infrastructure, and supply chains enables states to pursue strategic, economic, and foreign policy objectives. While existing scholarship has largely focused on major energy powers such as Russia, considerably less attention has been devoted to how small states integrate energy diplomacy into their foreign policy strategy to navigate unstable geopolitical environment. For instance, Hungary during the Viktor Orbán era sought to strengthen its geopolitical position through regional energy cooperation across Central and Southeastern Europe. Russian invasion of Ukraine and the subsequent sanctions have reinforced Budapest's efforts to diversify transport routes, invest in cross-border infrastructure, and position itself as a regional energy hub through cooperation with countries such as Serbia, Slovakia, and Croatia. This paper examines how Hungary has used energy diplomacy to enhance its regional influence, particularly following the 2022 energy crisis, and whether energy infrastructure and diversification initiatives have strengthened its geopolitical leverage despite the structural constraints of a small, landlocked state. Drawing on qualitative case study analysis of Hungary's energy cooperation with Serbia, Slovakia, and Croatia, the paper argues that energy has become a significant component of Hungary's foreign policy, allowing Budapest to strengthen its regional position while simultaneously increasing its strategic autonomy within the EU.
Keywords: Foreign policy; small states; geopolitics; Hungary; energy security

Panel XIX: Comparative Politics and Political Systems

Caglar Ezikoglu (University of Wolverhampton, United Kingdom)

Catonism in Ancient Rome and Populism in Turkey: Political Psychobiography of Cato the Elder and Erdogan

Abstract: Barrington Moore, Jr. in his seminal work Social Origins of Dictatorship and Democracy (1966), explored the origins of dictatorship and democracy in Germany and Japan. Catonism in Ancient Rome and Populism in Turkey: Political Psychobiography of Cato the Elder and Erdogan expands on that to include the history of the AKP and Erdogan in relation to the concept of Catonism. This rejects the assumption that the behavior of a class in any situation is determined by the 'economic factor' rather than the 'religious factor' or the 'diplomatic factor'. Nevertheless, conservative and radical imagery can help explain the origins of dictatorship. Radical and conservative rhetoric helps authoritarian regimes control the whole country. The example of the Roman political figure Cato the Elder illustrates this phenomenon, and this rsearch uses a pyschopolitical approach to link Catonism with the policies of the AKP under Erdogan's populist leadership.
Keywords: Populsim, authoritarianism, pyschology, leadership

Alejandro Esteso Perez (University of Graz, Austria)

Beyond the federal: variations of sub-national illiberalism in unitary States

Abstract: Local democratisation is a multi-speed phenomenon, as are local processes of democratic erosion. In this context, ‘sub-national illiberalism’ remains a comparatively under-developed concept that attempts to makes sense of such processes, mapping out the territorial, institutional, and agency-based demarcations of local democratic decline. This paper outlines the challenges that research on sub-national illiberalism is facing in the broader political science scholarship. It then advances an empirical framework that challenges the common assumption that variations of sub-national illiberalism within a State are majorly given in large, federal polities. How does illiberalism manifest itself unevenly within a non-federal State? And what are the prevailing disparities across these uneven territorial manifestations? Through a most-different comparative exploration of two small-size municipalities in Serbia, Sjenica and Kovačica, the preliminary analysis yields two main findings. First, sub-national illiberalism permeates a diversity of structures and practices across the electoral, institutional, and ideological realms. Second, exclusion and control emerge as the overarching components of sub-national illiberal rule in the two municipalities, their varying expressions being largely conditioned by the local ethnic configurations and the sub-national leaderships’ links with the national ruling party.
Keywords: Illiberalism, municipality, Serbia, SNS, sub-national government

Aleksandar Ivkovic (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

Do Linkage and Leverage Still Matter? Reassessing Levitsky and Way's Theory, 1990–2025

Abstract: In their work published during the 2000s, Steven Levitsky and Lucan Way presented a theory according to which linkage to the West and Western leverage in the post–Cold War period determine the trajectories of regime democratization. According to this theory, the more closely a state is linked to the West (the United States and the European Union) and the greater the West's leverage over it, the higher the likelihood that the state will democratize. In a 2020

article, the authors argued that while Western powers still exert an influence, their liberal hegemony has been weakening. It can be argued that this trend has continued in subsequent years. Levitsky and Way, as well as some later scholars, operationalized and quantified these concepts, but relatively few subsequent studies have attempted to use regression analysis to examine whether the theory holds across a large number of cases and whether the effects change over time. The aim of this paper is to address these questions by using annual democracy index scores from 1990 to 2025 as the dependent variable and the corresponding measures of linkage and leverage as the independent variables, while controlling, among other factors, for the passage of time.
Keywords: linkage, leverage, democracy promotion, regime trajectories, Western influence

David Tadić (Central European University, Austria)

Shipwrecks Without Storm? Patterns and Trends of Party System Stability in the Western Balkans

Abstract: Compared to Central and Eastern Europe, theoretical and empirical analyses of party politics in the Western Balkans have been profoundly neglected. The existing literature has developed various theoretical frameworks to explain the emergence of new parties, their stability and survival strategies, as well as broader characteristics of party systems. Crises occupy a central place in these frameworks, as they are often seen as creating opportunities for party system restructuring. Yet, despite repeated political, economic, and institutional crises, party systems in the Western Balkans have often displayed greater continuity than expected, while significant change has frequently occurred during periods of relative calm. The aim of this paper is to identify patterns of party system stability and subsequently examine the factors that shape them in the Western Balkans. Using a series of bivariate correlation analyses, I examine the relationships between electoral, contextual, and crisis-related variables in order to identify broader regional trends. Conceptualizing party system stability through indicators of electoral volatility, fragmentation, and party system institutionalization, I map long-term trajectories of party system development. Quantitative models are subsequently complemented by process tracing to explain the mechanisms underlying the observed patterns. I expect to find variation in party system stability resulting from the influence of different factors, with particular attention paid to the emergence of new parties, which I expect to occur during periods of crisis. Their overall impact is likely to vary depending on the pre-existing level of party system institutionalization.
Keywords: party system stability, Western Balkans, new party, electoral institutions, crisis

Panel XX: Ekonomsko ponašanje i granice javnih finansija

Dina Stefanovović (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Zatvorenikova dilema evropske solidarnosti: Pakt o migracijama i azilu kroz prizmu problema kolektivnog delanja

Sažetak: Rad analizira paradoks između deklarativne posvećenosti Evropske unije ljudskim pravima i sve restriktivnije migracione i azilne politike, pokazujući da taj paradoks nije samo normativna nedoslednost, već ishod prepoznatljive strateške igre među državama članicama. Strateška zavisnost ne postoji između Evropske unije kao jedinstvenog aktera s jedne strane, i migranata i tražioca azila s druge strane, već horizontalno, između samih država članica, čiji su izbori politika međusobno uslovljeni pravilima raspodele odgovornosti razvijenim u okviru Dablinskog sistema i delimično zadržanim u novom Paktu o migracijama i azilu.Situacija se modeluje kao simultana igra dva reprezentativna igrača koja biraju između otvorene i restriktivne politike, sa strukturom Zatvorenikove dileme. Ravnoteža, izvedena metodom dominacije, jeste obostrana restriktivnost — Nešova ravnoteža koja je Pareto-inferiorna u odnosu na obostranu otvorenost, jer proizvodi problem kolektivnog delanja i problem švercera (free-rider problem) među državama članicama. Rad zatim pokazuje da obavezujući mehanizam solidarnosti iz Pakta, modelovan kao trošak restriktivne strategije, u praksi nije dovoljno visok da promeni dominantnu strategiju. Kao rešenje, predlaže se kombinacija postojeće finansijske sankcije i nenovčanog benefita u vidu prioritetnog regulatornog postupanja Evropske komisije, čime otvorena politika, u okviru predloženog modela, postaje jedina održiva ravnoteža i socijalno optimalan ishod.
Ključne reči: migraciona politika Evropske unije, Zatvorenikova dilema, problem kolektivnog delanja, problem švercera, Pakt o migracijama i azilu

Ognjen Nikolić (Univerzitet u Beogradu – Fakultet organizacionih nauka, Srbija)

Bihevioralna zaraza među studentima: kognitivno rasterećivanje putem generativne veštačke inteligencije

Sažetak: Bihevioralna zaraza među studentima: kognitivno rasterećivanje putem generativne veštačke inteligencije Tehnološki napredak veštačke inteligencije i jednostavnost korišćenja generativne veštačke inteligencije (Gen AI) prethodnih par godina dovele su do značajnih promena u stavovima ljudi prema veštačkoj inteligenciji i načinimanjene svakodnevne upotrebe. Istraživanja pokazuju da je kognitivno rasterećivanje putem Gen AI alata sve zastupljenije kod ljudi, a da je to vidljivo i na primerima studenata, koji kao ispitne obaveze predaju radove, delimično ili u potpunosti generisane od strane veštačke inteligencije. Kroz model bihevioralne zaraze u ovom radu biće prikazano kako na odluku studenta da ne savlada gradivo, i vara, ne utiču samo njihove preferencije, već i stavovi i ponašanje ostalih studenata. Biće prikazana i analiza i negativnih ekonomskih i socijalnih posledica preteranog kognitivnog rasterićivanja i korišćenja Gen AI ukoliko se dodatno proširi modelom bihevioralne zaraze. Dodatno, u radu će se predložiti mehanizmi suzbijanja bihevioralne zaraze korišćenja Gen AI za kognitivno rasterićivanje i varanje pri izvršenju ispitnih obaveza, kao i mehanizmi podsticanja pozitivnog načina učenja, uz neobavezno korišćenje Gen AI alata.
Ključne reči: bihevioralna zaraza, generativna veštačka inteligencija, teorija igara

Nikoleta Pavićević (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Fiskalna održivost penzijskog sistema u Crnoj Gori: Uticaj demografskih trendova i poreskih reformi

Sažetak: Esej analizira penzijski sistem u Crnoj Gori, sa fokusom na njegovu fiskalnu održivost uslijed nepovoljnih demografskih trendova i nedavnih poreskih reformi. Sistem se suočava sa sve većim fiskalnim pritiskom i zavisnošću od budžetskih transfera, a uslijed ubrzanog starenja stanovništva, migracija i pada nataliteta, kao i smanjenjem doprinosa. Cilj rada je da analizom statističkih podataka, zakonskog okvira i komparativne prakse u razvijenim državama, razmotri ključne izazove i potencijalne reformske pravce u ovoj oblasti. Rezultati analize obuhvaćene ovim esejem pokazuju da trenutni sistem nije dugoročno održiv bez konstantnog uvećavanja budžetskih transfera, te da su poreske reforme dodatno produbile jaz između prihoda i rashoda Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja. Zaključeno je da je sprovođenje reformi u ovoj oblasti kompleksno i osjetljivo, budući da je neophodno pronaći balans između fiskalne stabilnosti sistema i socijalne zaštite starije kategorije stanovništva. Rad daje preporuke za diverzifikaciju izvora finansiranja penzijskog sistema, reformu fiskalnih mjera i poboljšanja demografske slike koja posredno utiče na ovaj sistem.
Ključne riječi: penzijski sistem, poreska reforma, demografsko starenje, PAYG sistem, javne finansije

Elena Čavlin (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Tiha privatizacija zdravstvenih usluga kao pokazatelj transformacije modela finansiranja zdravstvene zaštite u Republici Srbiji

Sažetak: Rad polazi od pretpostavke da se u Srbiji postojeći model finansiranja zdravstvene zaštite postepeno menja, iako formalne reforme zdravstvenog sistema izostaju. U fokusu rada je proces tihe privatizacije po kom sve veći deo troškova zdravstvene zaštite snose sami građani kroz rast privatne zdravstvene potrošnje. Polazeći od Musgravovog koncepta distributivne uloge države, zdravstvena zaštita posmatra se kao mešovito javno dobro čije finansiranje neposredno utiče na ostvarivanje načela jednakosti u pristupu zdravstvenim uslugama. Osnovno istraživačko pitanje u radu je da li rast privatne potrošnje predstavlja pokazatelj transformacije postojećeg modela finansiranja zdravstvene zaštite u Republici Srbiji i kako se ta promena odražava na ulogu države u obezbeđivanju zdravstvene zaštite? Polazim od pretpostavke da povećanje privatnih izdvajanja nije samo posledica izbora građana da koriste privatne zdravstvene usluge, već pokazatelj postepenog prebacivanja finansijskog tereta sa države na pojedince. Rad će kroz analizu normativnog okvira, strukture finansiranja zdravstvenog sistema i dostupnih podataka o javnoj i privatnoj zdravstvenoj potrošnji, ispitati da li se postojeći model finansiranja menja bez zakonskih reformi, kao i kakve posledice taj proces može imati na dostupnost zdravstvene zaštite i buduću ulogu države u njenom finansiranju. Posebna pažnja biće posvećena mogućim pravcima unapređenja sistema kroz uporedni osvrt na regionalna iskustva (slucaj Crne Gore).
Ključne reči: tiha privatizacija, distributivna funkcija države, finansiranje zdravstvene zaštite, mešovita javna dobra, privatna zdravstvena zaštita.

Mihailo Savić (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Radna teorija vrednosti i formiranje tržišnih cena: teorijski okvir i pregled empirijskih dokaza

Sažetak: Ovaj rad razmatra teorijske osnove i empirijsku utemeljenost radne teorije vrednosti (RTV), sa posebnim osvrtom na odnos između vrednosti rada, cena proizvodnje i tržišnih cena. Polazeći od klasičnog shvatanja konkurencije kao turbulentnog društvenog procesa, rad objašnjava način na koji troškovi proizvodnje deluju kao centri gravitacije tržišnih cena. Posebna pažnja posvećena je vertikalno integrisanim troškovima rada, odnosno ukupnom direktnom i indirektnom radnom vremenu potrebnom za proizvodnju robe. Pokazuje se da razlike u kapitalnom intenzitetu između sektora dovode do sistematskih odstupanja cena proizvodnje od vrednosti rada, ali da su ova odstupanja teorijski određena i ograničena. Drugi deo rada pruža pregled razvoja empirijskog testiranja RTV-a, od istraživanja Anvara Šaika iz 1984. godine do savremenijih primena na različite nacionalne ekonomije. Analizirane studije uglavnom utvrđuju visoku korelaciju između vrednosti rada i tržišnih cena, dok se zabeležena odstupanja objašnjavaju razlikama u stopama profita i intenzitetu kapitala. Rezultati takođe pokazuju da vrednosti rada imaju veću moć objašnjenja tržišnih cena od alternativnih osnova vrednosti, poput energije ili pojedinačnih materijalnih inputa. Zaključuje se da problem transformacije ne predstavlja nepremostivu prepreku za RTV, već teorijski i empirijski objašnjiv aspekt formiranja cena u kapitalističkim ekonomijama.
Ključne reči: radna teorija vrednosti, vrednosti rada, cene proizvodnje, tržišne cene, vertikalna integracija,problem transformacije, stopa profita.

Ivana Belić (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Bihevioralna zaraza učešća u igrama na sreću u Srbiji i pigovijanski porezi

Sažetak: Prema podacima iz 2018. godine broj učesnika u igrama na sreću u Srbiji koji spadaju u kategoriju problematičnih i patoloških kockara iznosi između 44.000 i 97.000 građana. Problem se ogleda u tome što učešće u igrama na sreću u cilju razonode i u duhu odgovornog učešća prestaje tamo gde se razvija bihevioralna zavisnost, a razonoda postaje nužna potreba. Prekomerno učešće u igrama na sreću ima uticaj na finansijsko blagostanje učesnika, kao i na kvalitet njihovog života, povećava se broj korisnika socijalne pomoći i rastu troškovi zdravstvenog sistema, što ima direktan uticaj na ekonomski sistem države. Ovi podaci nas dovode do zaključka da kockanje nije samo problem pojedinca, već značajan društveni problem. Kroz rad je objašnjen mehanizam širenja ponašajne zaraze učešća u igrama na sreću i mogućnost uvođenja Piguovog modela oporezivanja za uplate učesnika u igrama na sreću i za dohodak koji ostvaruju priređivači. Cilj rada je da analizira prednosti i mane uvođenja ovih mera kao korektivnih mehanizama uz osvrt na regulativu u Poljskoj kao primer dobre prakse i analizu potencijalnih efekata kroz primer posebnih igara na sreću u Srbiji.
Ključne reči: igre na sreću, ponašajna zaraza, Piguov model oporezivanja, porezi na uplate učesnika u igrama na sreću, Piguov model oporezivanja profita koji ostvaruju priređivači

Panel XXI: Javna uprava, građanstvo i mediji

Agatina Birovljević (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Službenički sistem Republike Srbije: Dometi i mehanizmi politizacije i patronaže

Sažetak: Ovaj rad istražuje duboki raskorak između formalno-pravnog dizajna državne uprave i stvarne prakse zapošljavanja u državnoj administraciji u Srbiji, sa posebnim fokusom na sistemsku zloupotrebu instituta vršioca dužnosti (v.d. status) na rukovodećim radnim mestima, odnosno pozicijama na položaju. Oslanjajući se na savremene teorijske okvire političke patronaže i politizacije (Meyer-Sahling, Staroňová, Peters, Kopecký i drugi) rad analizira mehanizme i obim političkog uticaja u državnoj administraciji u Srbiji. Istraživanje kombinuje analizu zakonskih normi i empirijskih podataka o udelu neregularno produžavanih v.d. statusa, pokazujući da ovaj institut u Srbiji ne predstavlja privremeno prelazno rešenje, već svesno dizajniran, trajni mehanizam suspenzije otvorenih konkursa i primer pravno omogućene politizacije. Pored rukovodećih nivoa, rad preispituje i politizaciju nižih nivoa državnih službenika, karijernih državnih službenika na izvršilačkim radnim mestima, ukazujući na to da politička elita u Srbiji teži da prožme sve nivoe administracije, koristeći pri tome različite mehanizme. U radu ćemo detaljno analizirati mehanizme politizacije i patronaže koje politička elita koristi, potencijalne razloge za korišćenje tih praksi, kao i posledice koje te prakse ostavlaju na profesionalni integritet zaposlenih i na razvoj službeničkog sistema kao profesionalnog i poželjnog radnog okruženja. Analizi i oceni stanja u državnoj administraciji pristupamo u kontekstu evrointegracija, u okviru kojih se sprovode reforme državne uprave.
Ključne reči: službenički sistem, državna uprava, politizacija, patronaža, v.d. status

Aleksandar Kovačević (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Razvoj naredne generacije javnih usluga u Srbiji zasnovanih na veštačkoj inteligenciji: regulatorni okvir EU i implikacije za javnu upravu

Sažetak: Ubrzani razvoj veštačke inteligencije predstavlja ključni pokretač digitalne transformacije javne uprave, omogućavajući razvoj naredne generacije javnih usluga koje su proaktivne, interoperabilne, zasnovane na podacima i prilagođene potrebama građana. Primena veštačke inteligencije u javnoj upravi otvara brojna pitanja koja se odnose na transparetnost, algoritamsko odlučivanje, zaštitu osnovnih prava, odgovornost u javnoj upravi, bezbednost podataka i očuvanje poverenja građana. Usvajanjem Akta o veštačkoj inteligenciji, EU je uspostavila prvi sveobuhvatni regulatorni okvir koji će imati značajne implikacije i na Republiku Srbiju kao državu kandidata za članstvo. Rad analizira implikacije regulatornog okvira EU u oblasti veštačke inteligencije na reformu javne uprave u Republici Srbiji. Osnovno istraživačko pitanje glasi: u kojoj meri je Republika Srbija spremna za razvoj nove generacije javnih usluga u kontekstu regulatornog okvira EU i digitalne transformacije javne uprave? Rad polazi od pretpostavke da veštačka inteligencija transformiše funkcionisanje javne uprave kroz unapređenje interne administrativne efikasnosti, kreiranje javnih politika zasnovanih na podacima i razvoj naredne generacije javnih usluga. Nakon definisanja koncepta naredne generacije javnih usluga, analiziraju se njihove prednosti i izazovi. Posebna pažnja biće posvećena analizi regulatornog okvira EU i njegovim implikacijama na razvoj naredne generacije javnih usluga u Republici Srbiji, uz osvrt na pitanja upravljanja rizicima, ljudskog nadzora, algoritamske transparentnosti, razvoja digitalnih kompetencija zaposlenih u javnoj upravi i uloge lokalne samouprave. Na osnovu sprovedene analize biće identifikovani ključni regulatorni i institucionalni izazovi i formulisane preporuke za unapređenje regulatornog i

institucionalnog okvira u Republici Srbiji u cilju obezbeđivanja efikasnih, pouzdanih i građanima orijentisanih javnih usluga.
Ključne reči: naredna generacija javnih usluga, veštačka inteligencija, javna uprava, Akt o veštačkoj inteligenciji EU, Republika Srbija

Snežana Popić (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Građanski identitet između izvornih matrica identifikacije i redefinisanja savremenog poretka: slučaj Kosova i Metohije

Sažetak: Istraživanja kolektivnih identifikacija sve više zaokupljaju pažnju savremenih istraživača društvenih i humanističkih nauka, naročito u kontekstu intenzivnih globalnih promena i ubrzanja procesa globalizacije krajem dvadesetog veka. Kolektivne identifikacije oblikuju se kroz više međusobno povezanih identitetskih matrica koje predstavljaju različite okvire društvene pripadnosti. Mnoge identitetske matrice, između ostalog, neposredno zavise od stabilnosti institucionalnog poretka, istorijskog iskustva i širih društveno-političkih procesa. Građanski identitet, kao posebna forma kolektivne identifikacije, zasniva se na simboličkim granicama koje se prepoznaju kroz zajedničke norme, institucije i obrasce političkog delovanja, i to u određenoj ustavnoj sferi. Idealni tip takvog simboličkog univerzuma podrazumevao bi i veoma nizak ukupan skor na skali merenja kolektivnog identiteta. U savremenim političkim procesima na Kosovu i Metohiji prisutne su težnje ka konstituisanju građanskog identiteta kao zajedničkog političkog (nadidentitetskog) okvira svih etničkih zajednica, podrazumevajući ujedno i dekonstruisanje izvornih matrica identifikacije kod pripadnika posleratnih zajednica. Ovaj rad razmatra ograničenja i mogućnosti građanskog nadidentiteta u društvu gde izvorni kolektivni identiteti i dalje predstavljaju osnovni okvir političkog i društvenog delovanja. Glavno teorijsko polazište zasniva se na konceptu multikulturalnog građanstva V. Kimlike, uz kritičko razmatranje primenjivosti ideje da redefinisanje političkog poretka nužno podrazumeva transformaciju svih izvornih identitetskih obrazaca. Rad doprinosi razumevanju savremenih izazova i mogućnosti oblikovanja političkog poretka u posleratnim multietničkim društvima.
Ključne reči: građanski identitet, izvorne matrice identifikacije, nadidentitet, multikulturalno građanstvo, Kosovo i Metohija

Andrea Leskur (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija), **Mladen Matić** (Univerzitet u Novom Sadu – Filozofski fakultet, Srbija)

Može li međunarodni liberalni poredak preživeti bez građanstva? Liberalizam kao osnovna jedinica građe i funkcije svakog građanina

Sažetak: Autori u svom izlaganju polaze od problematizacije sâme krize u kontekstu liberalnog međunarodnog poretka. Naime, savremeni izazovi koji se često dovode u vezu sa njom ne ogledaju se samo u nekakvom događaju ili nizu događaja, niti nužno u spoljnom ili stranom faktoru. Iako je odlika kriznog stanja da uobičajeno stanje nije održivo, pa odstupanja od istog dolaze do izražaja, postavlja se pitanje od kog trenutka je uopšte moguće govoriti o krizi liberalnog međunarodnog poretka, posebno ako se ima u vidu kontinuirano pojavljivanje problema tokom njegovog razvoja. Štaviše, sporovi u vezi sa ljudskim pravima i pripadnosti političkoj zajednici daleko od toga da su novi, ali jaz između načina na koji su koncipirani u liberalnoj političkoj misli i načina na koji se manifestuju u praksi postaje vidljiviji. Ovakvi sporovi direktno ukazuju na krhku poziciju građanina. Građanin, koji bi u treoriji trebalo da bude univerzalni nosilac prava i racionalni subjekt, ujedno predstavlja figuru koja ukazuje na ono Drugo od sebe, na ne-građanina. Drugim rečima, građanin, jedna od centralnih kategorija liberalizma, može to da bude samo ukoliko je na drugoj strani konstruisan ne-građanin

(migrant, izbeglica, apatrid). Cilj ovog istraživanja jeste da kroz figuru građanina, odnosno ne-građanina, reintpretira „krizu" liberalnog međunarodnog poretka, tako što će se težište premestiti na osnovne principe na kojima je liberalni poredak izgrađen. Kritički okvir odvija se na preseku između političke teologije, biopolitike i fenomenologije. Stoga, neki od autora koji čine temelj ovog istraživanja su: Karl Šmit, Đorđo Agamben, Mišel Fuko, Teodor Adorno, Hana Arent, Bernhard Valdenfels, Žak Ransijer i dr.
Ključne reči: liberalni poredak, kriza, liberalizam, građanin, ne-građanin

Marijana Matović (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija), **Snežana Milin Perković** (nezavisna istraživačica)

Teorije zavere u funkciji relegitimacije političke moći: kritička analiza medijskih tekstova o „zvučnom topu"

Sažetak: Na studentskom protestu 15. marta 2025. godine snažan zvuk je prekinuo tišinu i izazvao paniku okupljenih. I pored brojnih svedočanstava i prijavljenih zdravstvenih tegoba građana, policija i predstavnici vlasti su negirali postojanje i upotrebu bilo kakvog zvučnog sredstva. U junu 2026. godine, slučaj „zvučni top" oživljen je u javnosti, a govor predstavnika i podržavalaca vlasti o ovoj temi poprima obrise teorije zavere. Ova analiza, na primeru formiranja i menjanja diskursa o „zvučnom topu" u televizijskim emisijama, preispituje funkcije zavereničkog diskursa u periodima krize poverenja u dominantne narative i institucije. Teorijski okvir polazi od ideja Majkla Barkuna i Ejrikira Bergmana o funkcijama i karakteristikama teorija zavere. Teorije zavere često se plasiraju kao potencijalno subverzivne ideje ili „skrivene istine", ali mogu da funkcionišu i kao mehanizam kontrolisanja krize poverenja, gde se nedostatak ili prikrivanje informacija nadomešćuje artikulisanjem zavereničkog diskursa. Analiza medijskog teksta se oslanja na trodimenzionalni model kritičke diskurzivne analize Normana Ferklafa i obuhvata odabrane emisije emitovane neposredno posle događaja 15. marta 2025. i u junu 2026. godine na televizijama sa nacionalnom pokrivenošću (RTS 1, TV Pink, TV Prva i TV Hepi). Uzorak je obuhvatio po jednu emisiju ili izveštaj na navedenim programima iz oba analizirana perioda. Analiza pokazuje kako se govor ovoj temi od inicijalno dominantno defanzivnog transformisao u ofanzivni i zavereнički, uz pokušaje da se neutrališe kritika, a pažnja dodatno usmeri ka percepciji o ugroženoj nacionalnoj bezbednosti. Takođe, analiza upućuje na upotrebu diskurzivne prakse kao strategije (re)legitimacije političke moći i očuvanja političkog legitimiteta.
Ključne reči: kritička diskurzivna analiza, analiza medijskog teksta, teorija zavere, relegitimacija političke moći

Panel XXII: Asia, regionalism and global ordering

Dragor Zarevski (Ss. Cyril and Methodius University in Skopje – Institute for Sociological, Political and Juridical Research, North Macedonia)

Comparative Regionalism and the Transformation of Global Order: Macroregional Dynamics in a Multipolar World

Abstract: The contemporary transformation of global order cannot be adequately understood without analyzing macroregional dynamics. The emergence of multipolarity does not merely indicate a systemic redistribution of power among major actors; it also entails a process by which the global space is politically, institutionally, and strategically reorganized into distinct and overlapping macroregional formations. The transformation of the global order should not be interpreted solely as a transition from unipolarity to multipolarity, nor as a rivalry among leading global and regional actors, including the United States, China, Russia, India, and the European Union. Instead, the paper emphasizes the growing importance of macroregions as an intermediate level between the state and the world system. From this perspective, macroregions are not merely geographical spaces, but politically articulated formations through which global power is organized, institutionalized, contested, and fragmented. By distinguishing between institutional, strategic, and developmental macroregional orders, the paper develops a comparative framework for analyzing the spatial organization of multipolarity. Modern macroregional formations are both building blocks and arenas of fragmentation within the contemporary global order. Emerging multipolarity should be understood not merely as a redistribution of power among great powers, but also as a polycentric macroregional reorganization of global space.
Keywords: Multipolarity, Macroregional Dynamics, Comparative Regionalism, Global Order

Alen Shadunts (American University of Armenia, Armenia)

Be careful what you wish for: Iran's struggle to adjust in a multipolar order

Abstract: This paper argues that the Islamic Republic, while an early advocate of a multipolar order, is struggling to adjust to its arrival. It revisits the resistance paradigm embedded in the meaning structures of the Iranian polity from a Lacanian perspective to show how multipolarity has been Iran’s object of desire, which has shaped and fueled the struggle against Western hegemony but also kept the desired destination of toppling that order at arm's length. In this way, the notion of resistance has crystallized an ideological and institutional structure that is relevant in an order against which it resists. That very ideological structure closed the space for imagining other articulations of subjectivity and corresponding practices that would be more fitting in a newly emerging international environment. The research looks into attributes of the resistance paradigm, such as rigid subject positioning of enemies and friends, narratives of solidarity with the downtrodden, a sense of a shared mission with revisionist powers, and policies that create space for actorhood beyond the nation-state (e.g., paramilitary groups). It shows how these notions are challenged by the dynamics of the emerging multipolar order, which pushes for more malleable relations, hedging strategies, and aversion to ideological commitments.
Keywords: Revisionism, Order, Iran, Multipolarity, Discourse

Selcuk Sunay (Istanbul Okan University, Türkiye)

Overseas Military Bases as Role Enactment: Türkiye's Search for Position in a Transitional International Order

Abstract: Transitional international orders are periods of deep uncertainty that push states to question their established foreign policy roles and search for new ones (Beasley et al., 2026). This study examines Türkiye's overseas military bases as an act of role enactment, tracing how the establishment of these bases reflects the country's search for a new foreign policy role amid this transition. The core argument is that Türkiye's military presence, established in Qatar and Somalia and expanded in Libya and Iraq since 2014, cannot be reduced to operational security measures alone, particularly as this period coincides with intensifying regional breakdown in the Middle East. The establishment of these bases is conceptualized as an observable act of role enactment, giving behavioral form to the new foreign policy role Türkiye has come to claim within a transitional international order. The research follows a qualitative case study design. Türkiye's asserted foreign policy role is identified through bilateral defense agreements, key official documents, and political leaders' discourse, and set against the pattern of overseas base establishment and expansion since 2014 as the enactment side of that role. Alter reactions, drawn from the official responses of the states and regional actors affected by these bases, are examined to assess how this claimed role has been received. The Turkish case suggests that overseas military deployment can function as a form of role enactment during periods of order transition. This offers an empirical contribution to the role theory literature.
Keywords: Role Enactment, Transitional International Order, Turkish Foreign Policy, Overseas Military Bases

Saida Dariyeva (University of Belgrade – Faculty of Philosophy, Serbia)

Islamic Revolution in Iran and status of velayet-e faqih-history and presence

Abstract: The Islamic Republic of Iran, as a main Shia muslim country, has a unique state order during whole it's history. Islamic Revolution of 1979, made a revolutionary impact not only in the Midlle Esat, but in all muslim countries as well. The conception of velayet-e faqih-goverment of faqih (islamic lawyer) shows us not only a local goverment system, but a unique vision of Shia world order too. In this article its examined historical, social and political aspects of Iran, as well as how Shia law system describes the world and society's order. Its also analysed some psychological aspects of this dogma during the crisis in the Midlle East.
Keywords: iran, Shia dogma, islamic world order in Shia islam, Islamic revolution of Iran, Midlle East crisis

Panel XXIII: The European Union - a Geopolitical Turn?

Ekrem Yaşar Akçay (Suleyman Demirel University, Türkiye)

Decoupling without Disengagement: The European Union's Reordering Strategy in Relations with Türkiye

Abstract: This paper examines the transformation of European Union–Türkiye relations It argues that the relationship has evolved into a pattern of "decoupling without disengagement," where political divergence coexists with functional interdependence. Drawing on a longitudinal analysis of European Commission Progress Reports (1998–2025), the study demonstrates a growing gap between technical alignment with the EU acquis and compliance with democratic norms, particularly after 2016. Despite this divergence, cooperation in key areas such as migration governance, trade integration, and security has persisted. The paper employs a mixed-method approach combining qualitative content analysis with quantitative coding of progress indicators. The findings suggest that EU–Türkiye relations are no longer driven by the logic of accession, but rather by a pragmatic framework shaped by geopolitical considerations and mutual dependencies. The study contributes to the literature by conceptualizing EU–Türkiye relations as a hybrid model situated between integration and detachment, reflecting broader patterns of fragmentation and reordering in the global system.
Keywords: Türkiye, European Union, Mixed Method, Progress Report

Robert Dopchie (University of Liège, Belgium), **Dealan Riga** (University of Liège, Belgium)

From Geopolitical Rebordering to EU Enlargement Practices: The Strategic Turn in Bosnia and Herzegovina

Abstract: This article engages with the literature on geopolitical rebordering, examining the implications of the EU's shifting preferences for daily policy implementation in Bosnia and Herzegovina (BiH). We argue that geopolitical rebordering is part of broader shifts in EU studies, whereby trade, foreign policy, and enlargement, despite distinctive conceptual frameworks, share the same assumption: the EU is moving from normative and technocratic policymaking towards more securitised and power-oriented approaches. We frame this convergence of theoretical endeavour as strategic turn studies, which encompasses multiple concepts associated with the new "geo" vocabulary. Building on this theoretical framework, we investigate the implementation of EU enlargement policy in BiH from a multi-scaled perspective addressing securitisation, conditionality, and economic criteria. In doing so, we uncover changes in practice stemming from renewed EU policymaking priorities. BiH provides valuable insights into EU evolution in a context relatively insulated from the war exceptionalism generated by the Russian invasion of Ukraine and the exceptional circumstances faced by Eastern European states such as Ukraine, Moldova, and Georgia. The analysis draws on data collected during a six-month research stay in BiH, including three months of participant observation within the EU Delegation (EUD). Empirically, we show that geopolitical rebordering produces tangible changes in everyday EU policymaking, including strategic reconfigurations, a lowering of conditionalities, and spillovers from the EU's economic security agenda. Theoretically, the study highlights cross-cutting insights from the strategic turn framework, calling for a research agenda that overcomes siloed approaches and develops robust frameworks linking multiple policy fields in order to understand EU decision-making more holistically.
Keywords: European Union, Enlargement, Strategic Turn, Geopolitical Rebordering, EU Narratives, EU Practices

Vujo Ilić (University of Belgrade – Institute for Philosophy and Social Theory, Serbia), **Iva Marković** (Organisation for Political Ecology Polekol)

Critical Raw Materials Pragmatism: Democracy and Geopolitics in the EU-Serbia Lithium Deal

Abstract: The European Union's (EU) push to secure critical raw materials has raised concerns that geostrategic priorities could come at the expense of democratic and environmental standards in third countries. Serbia's Jadar lithium project offers insight into this tension. This paper shows that, as critical raw materials gained salience in a changing international context, the EU's new prioritisation coincided with accelerated decision-making and legal fast-tracking in Serbia, alongside increased government repression – and yet grassroots opposition still prevailed. At the same time, elite narratives increasingly framed the contestation over lithium in geopolitical terms, linking it to Serbia's foreign policy course. However, we find that support for the lithium protest movement aligned primarily with perceived environmental risks and low institutional trust, rather than geopolitical attitudes. Across two periods (2021-2022 and 2023-2024), a broad coalition of citizen groups and political actors achieved policy reversals and delays despite intensified international engagement and a more repressive domestic setting. We trace these dynamics using policy and legal sequencing, media coverage, and a nationally representative survey. Our findings place the Serbian lithium case at the intersection of resource- and security-driven geopolitics and democratic backsliding, highlighting both the risks of such strategic trade-offs in candidate countries and the potential of grassroots mobilisation to counter the emerging phenomenon of critical raw materials pragmatism. They also suggest that addressing environmental risks, rule of law concerns, and meaningful participation are preconditions for evaluating the viability of large-scale green transition projects in similar contexts.
Keywords: lithium mining, critical raw materials, geopolitics, democracy, autocratisation, environmental activism, social movement, European Union, Serbia

Anna Seliverstova (Linnaeus University, Sweden)

EU Enlargement Under Geopolitical Constraint: A Patron–Client Relations Framework

Abstract: Russia's 2022 invasion of Ukraine returned EU enlargement to the centre of European political debate, reframing accession as an instrument of security. This article argues that the post-2022 agenda has made visible a structural tension long embedded in accession politics: enlargement remains merit-oriented in form, yet increasingly differentiated in application and shaped by discretionary recognition, bargaining, and strategic valuation. Existing approaches centred on conditionality, Europeanisation, and normative power capture important dimensions of accession governance, but they do not fully account for the relational architecture connecting uneven progress, symbolic acceleration, selective tolerance of democratic backsliding, and deferred institutional closure. Building on the relational turn in enlargement studies, the article introduces International Patron–Client Relations (PCR) as a bounded middle-range framework for interpreting contemporary enlargement. PCR conceptualises EU–candidate relations as durable asymmetrical relationships sustained by reciprocal but unequal exchange, diffuse obligations, and continuous negotiation. Read through PCR, apparent inconsistency and credibility loss appear as patterned effects of a hierarchical relationship in which the EU unevenly allocates recognition, incentives, and procedural advancement, while candidates convert alignment, positional value, and geopolitical utility into leverage. Therefore, enlargement emerges as a hybrid field in which legalised procedures coexist with hierarchy, discretion, and bargaining.

Keywords: EU enlargement; patron–client relations; conditionality; geopolitical turn

Panel XXIV: Media, Algorithms and Governance

Danka Ninković Slavnić (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia),
Kristina Milić (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

What impact did the Iran war have on USA - Europe relations according to American media?

Abstract: The second presidential term of Donald Trump has intensified political and media polarisation in the US and further destabilised transnational relations. The war with Iran has additionally strained relations between the US and European countries that were reluctant to take operational roles in the conflict. Turbulence in transatlantic relations is reflected in US media coverage. Unlike previous periods - when foreign relations reporting was largely unified and aligned with official policy - today's highly polarised media sphere lacks that consistency. This paper explores how media, in a contentious environment, represent and interpret tensions between the US and major European countries caused by differing approaches to the Iran war. The primary objective of this analysis is to evaluate how leading European nations and their heads of state are represented across partisan US media and to determine the extent to which domestic ideological polarisation shapes the reporting of the last trans-Atlantic diplomatic crises. For this purpose, we used a comparative approach and conducted a content analysis of news published on the websites of conservative-leaning Fox News and liberal-leaning CNN. The research sample comprises news stories focused on official statements and the foreign-policy positioning of major European states regarding the conflict in Iran.
Keywords: Media coverage of Iran war, US - Europe relations, polarised media, CNN, Fox news

Ana Marjanović Rudan (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

Reordering the Region from Within: Serbian Media Discourse, National Identity and Western Balkans as Conflict Community

Abstract: The paper examines how the Serbian media portray the Western Balkans and discusses implications of this representation on the regional aspect of Serbia's Europeanisation. Reordering is understood as discursive process during which the European vision of the WB as space of cooperation and good neighbourly relations is domestically rearticulated to reflect the dominant representation of national identity. Drawing on doctoral research on Serbian daily newspapers from 2018 to 2024, the paper focuses on one recurring representation of the region: the WB as a conflict community. In it, the region is portrayed as a community, space of belonging and proximity, while at the same time conflicted, marked by historical traumas, unresolved conflicts, mistrust and moral hierarchy. The paper shows that over the analysed period this representation has gained prevalence and that its negative affective orientations have become more pronounced. The argument is that the portrayal of the WB as a conflict community helps stabilise the collective "we" as historically wronged and endangered by the other actors in the region. At the same time, such representation narrows the space in which policies leading to regional cooperation and good relations can be articulated as desirable or justified.
Keywords: Western Balkans, Serbia, media discourse, national identity, Europeanisation

Danijela Trajković (Institute for Political Studies, Belgrade, Serbia)

Algorithmic governance and the transformation of the welfare state in the context of the contemporary challenges to the liberal order

Abstract: This paper examines the role of algorithmic governance in the transformation of the welfare state in the context of the contemporary challenges of the liberal order. Starting from the premise that the digitalization of the public sector represents not merely a technical innovation, but also a change in the relationship between the state and citizens, the analysis focuses on how the introduction of automated decision-making systems reshapes the allocation of social benefits and challenges existing principles of transparency, accountability and legal protection. Using the example of the Social Card Register in Serbia, the paper analyzes how algorithmic data processing influences decision-making in social protection and examines the tensions between administrative efficiency, data-driven governance and the protection of social rights. The Serbian case is further contextualized through broader developments in the digital transformation of welfare administration, highlighting the growing role of automated systems in the provision of public services. Algorithmic governance represents an important dimension of contemporary transformations of the welfare state, introducing new forms of decision-making while raising questions regarding democratic oversight and institutional responsibility. Focusing on the intersection of technology, social policy and citizens' rights the study contributes to broader debates on how digital transformations reshape the role of the state and the position of citizens within contemporary political orders.
Keywords: algorithmic governance, digital welfare state, social policy, automated decision-making, rule of law

Ivana Damnjanović (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

AI as normal technology: a view from the other side

Abstract: In their notable paper, Narayanan and Kapoor (2025) argue that AI is best viewed as normal technology. Their extensive research on the current state of AI technology and its implementation, drawing primarily on concepts and frameworks developed within Science, Technology, and Society Studies (STS), convincingly demonstrates that views describing AI as apocalyptic or world-shattering are neither accurate nor useful. The aim of this paper is to offer additional arguments supporting this conclusion, from a more theoretical perspective and within the academic traditions of political theory and political science. It shall be done by examining four main lines of inquiry. First of all, AI is a contested (if not essentially contested) concept, as are many concepts that political theory and political science deal with. Further, in political science, technological determinism still seems to dominate the debate on AI, even though it is mostly abandoned within STS. Political theorists have recognized the importance of AI, but as with earlier transformative technologies, political theory remains mostly reactive. Finally, AI seems to confirm that technology functions as a power multiplier rather than a power source and will therefore probably entrench and deepen existing social inequalities.
Keywords: Artifical Intelligence, Normal Technology, Contested Concepts, Algorithmic Bias, Social Inequality

Nina Pavlović (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia), **Jelica Stefanović Štambuk** (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

World Ordering with or without Diplomacy? Unknown Information Warfare Frontiers with AI-Generated Content, Algorithmic Disinformation, and the TikTok

Abstract: Diverse media affected wars differently—from Homer's Iliad to the telegraph dispatches of the Crimean War, from the CNN effect of the First Gulf War of 1991 to the smartphone footage that defined the early social media era. The wars of 2025–2026 mark a qualitative break. Salient Lego-aesthetic simulations of the Iran-Israel-US conflict emerged as deliberate instruments of AI-driven information warfare, conducted at scale via TikTok. The child-friendly aesthetic of Lego simulation is a precise epistemological and ethical weapon, simultaneously childishly innocening violence and viralizing it globally. This research examines what is genuinely new about this shift, given that AI-generated content has been transforming the very epistemology of conflict. It asks not merely what people see, but what they can know, trust, and feel about war. The argument is that AI-generated content travelling through algorithmic channels does not merely intensify existing information warfare but also restructures its epistemic architecture; algorithmic virality replaces the evidentiary and testimonial functions as the arbiter of what can be known, trusted, and felt about war, foreclosing the shared epistemic ground on which diplomacy has historically depended. Through comparative analysis of this content against these earlier media-war turning points, the study seeks to understand what this shift means for diplomacy, sovereignty, and uncoerced human agreement under conditions of permanent epistemic war. Possibilities of world ordering anew through war and technology, and of information warfare—mediated by AI-generated and algorithmized disinformation—reaching its final frontier when the countervailing power of diplomacy can take hold, are tested.
Keywords: Diplomacy, Generative AI, War. Israel, Iran, United States

Panel XXV: Politikologija religije

Danica Čović (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Sveta stolica kao normativni akter u globalnoj regulaciji AI: Magnifica Humanitas između crkvenog socijalnog nauka i geopolitike tehnologije

Sažetak: U maju 2026. godine, papa Lav XIV objavio je svoju prvu encikliku Magnifica Humanitas, posvećenu odbrani ljudskog dostojanstva i kritici ubrzanog razvoja veštačke inteligencije. Cilj ovog rada jeste analiza enciklike ne kao teološkog, već kao političkog dokumenta objavljenog u trenutku duboke geopolitičke krize kojoj je razvoj AI tehnologije značajno doprineo. Centralna teza je da se Sveta stolica javlja kao jedinstven međunarodni akter - bez vojne i ekonomske moći, ali sa značajnim globalnim i moralnim autoritetom. Enciklikom Magnifica Humanitas, papa Lav XIV ponudio je etički okvir za razumevanje AI kao alternativu državno-kapitalističkim modelima razvoja, sa implicitnom kritikom Trampove administracije i njene militarizacije veštačke inteligencije. Rad takođe povlači paralelu sa enciklikom Rerum Novarum iz 1891, kada se Crkva suočila sa industrijskom revolucijom, radi postavljanja osnova za razumevanje kontinuiteta crkvenog socijalnog nauka u momentima sistemskih promena. Analiza se odvija na tri nivoa: doktrinarnom, institucionalnom i geopolitičkom. Zaključno, rad propituje da li moralni autoritet Svete stolice može da oblikuje globalnu tehnološku regulaciju, ili ostaje tek komentar na marginama procesa koje vode države i korporacije.
Ključne reči: Sveta stolica, veštačka inteligencija, normativna moć, crkveni socijalni nauk, geopolitika tehnologije

Dušan Dimitrijević (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Religija i simbolička legitimacija u vreme krize poretka: jugoslovensko iskustvo i savremene geopolitičke transformacije

Sažetak: Savremene geopolitičke transformacije, naročito nakon 2014. godine, ponovo su otvorile pitanja odnosa religije, političkog identiteta i legitimiteta političkog poretka. Kriza liberalnog međunarodnog poretka, rast identitetskih politika, jačanje suverenističkih i populističkih pokreta, kao i sve izraženija upotreba istorijskih i civilizacijskih narativa u političkoj mobilizaciji, ukazuju na obnovljeni značaj simboličkih i kulturnih osnova političke legitimacije. Rad polazi od pretpostavke da se savremene krize političkog poretka ne mogu razumeti isključivo kroz institucionalne, bezbednosne ili ekonomske dimenzije, već i kroz krizu zajedničkih simboličkih okvira i kolektivnih identiteta. U tom kontekstu, jugoslovensko iskustvo predstavlja posebno relevantan analitički slučaj za razumevanje odnosa između religije, nacionalnog identiteta i integrativnih političkih projekata u uslovima dubokih društvenih i konfesionalnih podela. Rad će analizirati različite modele političke legitimacije i simboličke mobilizacije u Srbiji i Jugoslaviji tokom prve polovine XX veka, sa posebnim osvrtom na odnos između jugoslovenskog integralizma, religijski oblikovanih nacionalnih identiteta i pokušaja izgradnje nadnacionalne političke zajednice.
Ključne reči: religija; simbolička legitimacija; jugoslovenstvo; politički identitet; kriza poretka; geopolitičke transformacije

Lena Bojčić (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Verska retorika i rat u Iranu 2026. godine

Sažetak: U poslednje tri decenije u političkoj nauci pojavila se ideja o značaju istraživanja uticaja religije u međunarodnim odnosima. Autori koji se bave odnosom religije i politike smatraju da dominantne teorije međunarodnih odnosa u svojim analizama ne uzimaju u obzir značaj religije kao nezavisnog aktera u politici. Prema ovoj grupi autora, religija još uvek ima suštinski značaj u društvu, politici i međunarodnim odnosima. Kao odlučujući događaji koji su uticali na "povratak religije" u politiku, navode se, između ostalog, rastući uticaj verske desnice u Sjedinjenim Američkim Državama (SAD) od sedamdesetih godina XX veka, Iranska revolucija 1979. godine i Šestodnevni rat 1967. godine. Izraelsko-američka invazija na Iran februara 2026. godine dovela je u direktni otvoreni sukob, od strane konzervativnih protestanata podržanu, Trampovu administraciju i Izrael s jedne, i Iran s druge strane. U istraživanju kombinujem metod kritičke analize diskursa u analizi verske retorike u trima državama i metod istorijske analize sukoba. Na temelju toga odgovaram na pitanje da li je religija zadržala isključivo instrumentalnu funkciju kao retorički alat ili je bila nezavisni akter u sukobu.
Ključne reči: rat u Iranu 2026. godine, desekularizacija, religija i međunarodni odnosi, verska retorika

Milan Veselica (Institute for International Politics and Economics, Belgrade, Serbia), **Marko Veković** (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

Beyond Neglect? Religion in International Relations Journals in the First Quarter of the 21st Century

Abstract: After the twentieth-century neglect of religion, events such as the 1979 Islamic Revolution in Iran, the 1989 Polish Revolution, and the 2001 Al-Qaeda attacks on the United States changed perspectives on the role of religion in world politics. Several important studies have empirically examined whether religion has continued to be neglected in 21st-century Political Science journals. However, it remains unexplored whether religion has also been neglected specifically in International Relations (IR) journals in the first quarter of the 21st-century and which religions have been most prominently represented. To investigate this question, we conducted an empirical content analysis of five highly ranked journals classified exclusively within the field of International Relations in the Web of Science database: International Security (MIT Press), International Affairs (Oxford University Press), Review of International Studies (Cambridge University Press), Security Studies (Taylor & Francis), and the European Journal of International Relations (SAGE). We analysed the abstracts (N = 4,833) published in these journals between 2000 and 2025. The analysis showed that 8.81% of all abstracts were related to religion. Among the religion-related articles (N = 426), 58.69% focused on Islam, followed by articles addressing religion in general (24.41%). These findings suggest that, although religion is no longer a completely neglected topic in the International Relations literature, scholarly attention continues to focus primarily on the challenges posed by Islamic fundamentalism to global security, while other religious traditions and topics remain comparatively underexplored.
Keywords: religion, International Relations, scientific journals, Islam

Panel XXVII: Reflecting the World Reordering - Recent Challenges and Prospects in International Publishing

Oscar Westlund (Oslo Metropolitan University, Norway)

Digital Journalism: Editorial agenda and processing

Abstract: The Digital Journalism Editor-in-Chief (2018-current) Oscar Westlund will provide insights into the editorial agenda and editorial processes of one of the highest-ranking journals in Journalism studies. The session will open perspectives on how scholars can prepare their research for passing the high bar and join Digital Journalism scholarship.

Filip Ejdus (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

Journal of Regional Security: Publishing from the semi-periphery

Abstract: The Journal of Regional Security Editor-in-Chief Filip Ejdus will bring in the perspective of those less represented in the mainstream of academic publishing. He will share his experience of establishing the Journal of Regional Security, gaining indexing, and building significant regional influence. Furthermore, he will discuss how journals and academic communities with fewer resources deal with the recent AI challenge in publishing.

Katarina Lončarević (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

Genero: Feministic perspective on academic publishing

Abstract: Genero: A Journal of Feminist Theory and Cultural studies Editor-in-Chief Katarina Lončarević will discuss a peculiar position of feminist scholarship in the field of academic publishing. Feminist theory and Gender Studies are usually seen as areas of research with low epistemic significance and that prejudice directly impacts the position of academic journals dedicated to feminism. Katarina Lončarević will analyze the challenges of feminist academic publishing focusing on the only academic journal in Serbia that is primarily dedicated to feminist theory.

Panel XXVIII: Dynamics and challenges in the EU neighborhood

Marko Savković (University Union Nikola Tesla, Serbia)

Personalization and the Decline of Diplomatic Institutions: Evidence from Southeast Europe

Abstract: Recent scholarship has highlighted the growing personalization of foreign policy decision-making and the marginalization of professional diplomatic institutions. This project proposes to investigate these dynamics in Southeast Europe, situating them within broader global trends. It will address the following questions: how do political leaders consolidate control over foreign policy, and to what extent does this process contribute to the weakening and circumvention of foreign ministries? The research will examine the hypothesis that the marginalization of diplomatic institutions occurs not only through formal institutional reforms but also via the expansion of parallel advisory networks, the rise of leader-centric diplomacy, and the politicization of bureaucratic structures. To do so, it will combine comparative analysis with process-oriented and actor-centered methodological approaches. The paper aims to demonstrate that Southeast Europe should not be understood as an anomaly, but rather as a representative subset of a wider transformation in the governance of foreign policy. More specifically, it seeks to show how shifts in institutional balance are increasingly shaped by executive agency in the contemporary era.
Keywords: foreign policy, executive power, diplomatic institutions, foreign ministries, Southeast Europe

Emil Zoronjić (University of Belgrade – Faculty of Political Science, Serbia)

Migration, War, and the Reordering of the World: Rethinking State-Centric Security

Abstract: This paper examines how migration and the war in Ukraine expose the limits of the state-centric security model and contribute to the ongoing reordering of the world. While mainstream security theories continue to treat the state as the primary guarantor of security, the experiences of displaced populations reveal forms of protection that emerge beyond formal state structures. Drawing on Alexandria Innes' concept of performative security, the paper explores how migrants create security through everyday practices, social networks, and collective action. The experiences of Ukrainian refugees after 2022 illustrate both the explanatory power and the limits of this perspective. Although self-organization and informal networks became important sources of safety, access to formal protection ultimately depended on political decisions within the European Union. A comparison with the treatment of refugees from the Middle East and Africa further demonstrates that protection is unevenly distributed and shaped by political priorities rather than universal principles. The paper argues that understanding contemporary crises and the reordering of international order requires moving beyond state-centric assumptions and incorporating everyday practices of security into security studies.
Keywords: migration, war in Ukraine, security studies, performative security, migrant agency, international order

Natia Gugunashvili (Georgian Institute for Public Affairs, Georgia)

The Formation of Identity Politics: Historical Development, Contemporary Debates, and Critical Perspectives

Abstract: Identity politics has become a defining feature of contemporary political life, reshaping patterns of mobilization, conflict, and governance. This article examines the historical emergence, theoretical foundations, and critical debates surrounding identity politics, arguing that it possesses a fundamentally dual character. While it serves as a powerful mechanism for the recognition and empowerment of marginalized groups, it simultaneously risks intensifying social fragmentation and political polarization. Beyond its sociological dimensions, the study highlights how identity politics intersects with national security and state resilience, particularly in the Georgian context. External actors increasingly exploit identity fault lines through hybrid warfare, weaponizing ethnic, religious, and linguistic divisions to undermine democratic consolidation. Drawing on key theoretical contributions and situating the analysis within Georgia's socio-political landscape, the article demonstrates how identity operates as both a normative and strategic category in modern politics. The study concludes that the impact of identity politics depends on its articulation and institutionalization, and that its effective application requires balancing recognition with redistribution, diversity with social cohesion, and inclusion with resilience against external manipulation.
Keywords: Identity politics, recognition, redistribution, intersectionality, hybrid warfare, national security, state resilience, democratic consolidation, Georgia

Marian Karagyozov (Bulgarian Academy of Sciences – Institute of Balkan Studies, Bulgaria)

The Balkans amid the reordering of the world

Abstract: For regionalism to emerge, a region must be territorially delimited and needs symbolic, historical, and social construction, as well as institutionalization. (after Paasi 2011) At present, the Balkans do not meet these conditions. Some of the regional countries are developing other identities (e.g., Central European for Slovenia and Romania). There is no shared regional narrative, nor are there influential regional organizations capable of agenda-setting. Furthermore, South East Europe has a complex strategic architecture. The majority of the countries in the region are NATO members, and five are members of the EU. However, all so-called Western Balkans states are not EU members, and Bosnia and Herzegovina, Kosovo*, and Serbia are not NATO members either. This means the region is unstructured. (after Buzan and Wæver 2003) There is an influence of four major geopolitical vectors that traditionally intersect and compete over the Balkans - Central European or Western; Russian; Atlantic; South-Eastern/Islamic (Türkiye and other muslim countries), plus China. This creates a fertile ground for geopolitical competition. Thus, the presentation argues that the lack of institutionalization, lack of credible perspective for EU membership, except for the Montenegro (EU Multiyear fiscal framework, discussed currently, does not envisage money for other new members), the securitization of the relations between EU and Russia after the war in Ukraine, and rising Turkish ambitions risk increased geopolitical tensions and turning the region into a "grey zone" between major powers.
Keywords: The Balkans, regional order, unstructured region

Panel XXIX: Society and Social Movements

Anđela Đorđević (University of Ljubljana – Faculty of Social Sciences, Slovenia), **Rok Zupančič** (University of Ljubljana – Faculty of Social Sciences, Slovenia), **Faris Kočan** (University of Ljubljana – Faculty of Social Sciences, Slovenia)

Why constructive resistance failed: The case of the Serbs in northern Kosovo and Metohija

Abstract: This paper examines why some resistance movements fail to develop into fully fledged forms of constructive resistance. To address this question, it analyzes the resistance of local Serbs in northern Kosovo in December 2022, manifested through the erection of barricades. During this episode, two core elements of constructive resistance - noncooperation and civil disobedience - were clearly manifested. The third element, the constructive programme, remained only partially developed and was expressed primarily at the level of ideas rather than through institutionalized practices. Accordingly, the main research question is: Why do some resistance movements that generate substantial collective capacities fail to transform these capacities into durable forms of organization? In answering this question, the paper introduces the concept of subdued constructive resistance, which constitutes its principal theoretical contribution to the theory of constructive resistance. The concept captures resistance movements that develop significant collective capacities yet remain unable to institutionalize alternative forms of social organization due to structural constraints. It consists of four elements: noncooperation, civil disobedience, autonomous organization, and systematic inhibition. The study draws on in-depth interviews at five locations in northern Kosovo and in Belgrade in November and December 2025, participant observation, and analysis of primary and secondary sources.
Keywords: constructive resistance, northern Kosovo, contested sovereignty, subdued constructive resistance

Valentina Petrović (University of Vienna/University of Zurich, Austria), **Philipp Kerler** (University of Zurich, Switzerland)

The Right Angle: Urban Structures, Social Ties, and Voting Behaviour

Abstract: Economic grievances are widely seen as a key driver of right-wing illiberalism, enabling challenger parties to mobilize support by scapegoating outsiders such as ethnic minorities, immigrants, or foreigners. Some studies argue that persistent economic decline allows illiberal incumbents to consolidate power by reinforcing these cultural cleavages. We argue, however, that when illiberal parties govern in contexts where such cleavages are weak or absent, continued economic decline instead activates retrospective economic voting. Focusing on Trstenik, a Serbian town with a strong industrial legacy that has been deeply affected by deindustrialization, we combine evidence from a novel survey and semi-structured interviews in a mixed-methods design. We document clear patterns of existing grievances and blame on the government. However, also positive, hopeful interpretations exist among affected individuals. We show that support for the illiberal right-wing incumbent Serbian Progressive Party (SNS) is positively associated with positive interpretations and negatively associated with grievances. Our study contributes an important qualifying account to current debates about the economic roots of right-wing illiberalism by highlighting the importance of scope conditions.
Keywords: radical right, industrialisation, deindustrialisation, grievances

Alexander Mesarovich (University of Stirling, United Kingdom), **Gregory Mannion** (University of Stirling, United Kingdom), **Hanneke Booij** (University of Stirling, United Kingdom), **Esra Aydogdu** (University of Stirling, United Kingdom), **Harriet Crisp** (University of Stirling, United Kingdom)

Environmental Stories and Storytelling in Scotland: An Interdisciplinary Conversation

Abstract: Stories are integral to the human condition, forming a basis for connection, providing structure to our internal lives, and shaping societies. However, stories mean different things to different people and the art of storytelling is different depending on the lens through which it is studied. Within the realm of public policy, stories, or narratives, are one of the building blocks through which actors seek to gain support, communities narrate themselves into being through communal 'storying', businesses situate themselves in local and national communities through entrepreneurial storytelling, and, of course, nature has its own more-than-human stories. This paper explores how the concept of story plays out in these different disciplines and how this us with presents both opportunities and challenges. We must avoid concept stretching, but it is also imperative we do not talk past one another. To this end, this contribution brings together scholars from several sub-disciplines of the social sciences to share knowledge and begin such a conversation. Drawing on joint experiences of environmental story and storytelling in Scotland, we aim to help publics and policymakers craft better stories by helping them understand the disparate socio-cultural and discursive practices, sociomaterial and environmental conditions, and institutional environments, which make a 'successful' story.
Keywords: Environmental politics, story and storytelling, narrative policy, place based approaches

Anastasia Stanković (University of Ljubljana – Faculty of Social Sciences, Slovenia)

Solidarity or Political Instrumentalization? Framing the Serbian Student Protests in Slovenia

Abstract: The 2025 Serbian student protests became one of the largest episodes of civic mobilisation in contemporary Serbia, attracting widespread regional attention and transnational expressions of solidarity. The research explores whether the Serbian protests created a window of opportunity for addressing domestic political issues within the Slovenian discursive opportunity structure. This research addresses a critical gap in digital political communication by asking: How were the Serbian student protests framed by Slovenian political actors on Instagram, and to what extent were they used to advance domestic political agendas? The methodological approach is based on Political Claims Analysis, applied to a sample of Instagram posts published by Slovenian left-wing political actors including political parties, youth organizations, student organizations, and Members of the European Parliament, during the peak of the 2025 protest cycle, as these actors were the primary political actors publicly engaging with and communicating about the Serbian student protests on the platform during the observed period. The analysis examines how these actors articulated political claims related to Serbia and connected them to domestic political issues, using Instagram as a social technology to enhance their standing in the digital public sphere. The research contributes to understanding whether expressions of transnational solidarity were simply a means of building collective identity or whether they were used to mobilize domestic audiences through the specific visual and interactive affordances of the platform.
Keywords: transnational activism, political framing, digital political communication, political claim analysis

Panel XXX: Digitalni i algoritamski aspekti politike

Jasmin Hasanović (Univerzitet u Sarajevu – Fakultet političkih nauka, Bosna i Hercegovina)

Od Heartlanda do backenda: Geopolitika vidljivosti i postdigitalne infrastrukture moći

Sažetak: Savremena transformacija svjetskog poretka sve je više obilježena borbama oko tehnologije i digitalnih infrastruktura. Ovaj proces odvija se u postdigitalnom trenutku u kojem digitalne tehnologije više ne predstavljaju zasebnu sferu društvenog života, već su duboko utkane u svakodnevne prakse, komunikaciju, ekonomiju i političko djelovanje, zbog čije sveprisutnosti i infrastrukturne prirode, digitalni sistemi postaju prostor kroz koji se oblikuju odnosi moći, vidljivost političkih aktera i cirkulacija društvenih narativa. Ako su klasične geopolitičke teorije stratešku moć vezivale za kontrolu teritorije, prostora i resursa, savremena geopolitika sve se više oblikuje kroz kontrolu infrastruktura koje određuju pristup, povezivanje i vidljivost. Stoga, u novom geopolitičkom okruženju – uz teritoriju, vojne kapacitete i ekonomske resurse – kontrola nad digitalnim infrastrukturama u novom geopolitičkom okruženju ne predstavlja samo dodatno važan izvor strateške moći, već i infrastrukturni uslov njenog ostvarivanja. Fokus rada je na rastućoj konvergenciji između platformskih korporacija i državnih sigurnosnih agendi, pri čemu se digitalne infrastrukture sve više integrišu i u obavještajne, odbrambene i geopolitičke kompeticije. Stoga, globalne tehnološke korporacije sve više funkcionišu kao geopolitički akteri čije infrastrukture utiču na to kako političke stvarnosti postaju vidljive, kako se interpretiraju i kako se osporavaju. U tom kontekstu, rad konceptualizira vidljivost kao strateški geopolitički resurs. Kroz algoritamsko rangiranje, moderaciju sadržaja, sisteme preporuka i podatkovne infrastrukture, ograničen broj tehnoloških kompanija oblikuje cirkulaciju političkih narativa, istovremeno reproducirajući asimetrične odnose zavisnosti.
Ključne reči: postdigitalna geopolitika, geopolitika vidljivosti, digitalne infrastrukture, tehnološke korporacije, algoritamsko upravljanje

Amina Vatreš (Univerzitet u Sarajevu – Fakultet političkih nauka, Bosna i Hercegovina)

Postdigitalni populizam: Algoritamska subjektivizacija i platformska proizvodnja "naroda"

Sažetak: Digitalne platforme postale su ključne infrastrukture kroz koje se oblikuju savremene političke stvarnosti. U postdigitalnom okruženju, algoritamski sistemi više ne djeluju kao paralelni prostori i neutralni posrednici komunikacije, već aktivno određuju šta postaje vidljivo, relevantno i društveno značajno, učestvujući ne samo u svakodnevnoj proizvodnji epistemoloških režima stvarnosti, već i političkih subjekata. Stoga, cilj rada jeste razviti teorijsko-konceptualni okvir za razumijevanje načina na koji algoritamska medijacija transformira procese političke identifikacije i proizvodnje kolektivnih istina. Polazeći od koncepta postdigitalnosti, rad argumentira da kolektivni identiteti više ne nastaju prvenstveno kroz stabilne društvene ili institucionalne strukture, već kroz kontinuiranu interakciju korisnika, platformi i algoritamskih sistema. Mehanizmi personalizacije, poput filter-balona, učvršćuju postojeće obrasce identifikacije, dok algoritamski posredovani susreti različitih informacijskih okruženja – konceptualizirani kao filter-sudari – intenziviraju političke antagonizme i fragmentiraju javnu sferu na međusobno suprotstavljene mikrojavnosti. Uvodeći ideju i koncept postdigitalnog populizma, rad nastoji pokazati da algoritmi nisu tek tehnološka infrastruktura komunikacije, već kodirani sistemi moći koji aktivno učestvuju u ko-proizvodnji kolektivnih identiteta i podjela između „nas“ i „njih“. U tom procesu politički subjekti nastaju kao mrežno proizvedene i privremeno stabilizirane konfiguracije interakcija između korisnika i algoritamskih sistema, dok se istovremeno oblikuju konkurentski režimi vidljivosti i

epistemološke „istine“ koji određuju šta se prihvata kao legitimno političko znanje. Time se sugerira da savremena transformacija svjetskog poretka podrazumijeva i transformaciju samih uslova proizvodnje političkih subjekata, autoriteta i istine, pri čemu digitalne platforme postaju ključne infrastrukture novih odnosa moći.
Ključne reči: postdigitalni populizam; algoritmi; algoritamska subjektivizacija; digitalne platforme; narod

Aleksandar Stanković (Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Srbija)

Digitalni zemljotres: uticaj društvenih mreža na preoblikovanje međunarodnog poretka menjanjem slike sveta i vršenjem pritiska na komunikacioni suverenitet država

Sažetak: Društvene mreže su promenile postojeća načela komunikacijskog suvereniteta. Njihova kontrola je nemoguća bez represije državnog aparata i potpunog gašenja interneta. Proizvodi toga su rizici eskalacije i stvaranja dodatnog pritiska na državu. Medijska konvergencija je stvarnost koju je iskusio svaki kanal komunikacije, a društvene mreže su sa sobom donele postulate koji su naterali ceo ekosistem da se prilagodi ili da se uruši. Nekada su „iza neprijateljskih linija“ delovali tradicionalni mediji finansirani od država čiji je interes bio da utiču na politike i javnost u drugim zemljama. Pravila igre su promenjena, pa ovo izlaganje posmatra upravo tu diskurzivnu transformaciju. Takvi mediji se i na Istoku i na Zapadu danas tretiraju kao „agenturne ispostave“. Dok velike sile pokušavaju da uspostave paralelne strukture, kako bi odbranile svoj informacioni prostor, one koje imaju veću kontrolu nad internetom veoma budno motre da se ne potkrade nešto subverzivno. Osnovna pretpostavka jeste da društvene mreže, utičući na sliku o zemlji unutar njenih granica, ali i u globalnoj javnosti, doprinose prestrojavanju međunarodnog poretka. Kao posledica svega toga, ostavlja se otvoreno pitanje kakva je mogućnost malih država da odbrane svoja komunikaciona polja, ukoliko nemaju resurse da formiraju sopstvenu digitalnu infrastrukturu, kako bi se bolje pozicionirali u novoj rekonstrukciji svetskog poretka.
Ključne reči: Društvene mreže, međunarodni poredak, mediji, komunikacijski suverenitet, internet

Nikolina Milovac (Univerzitet u Ljubljani – Fakultet društvenih nauka, Slovenija)

Od protestnog pokreta do parlamentarnog aktera: digitalna kampanja Resni.ce i preoblikovanje političkog diskursa u Sloveniji

Sažetak: Preoblikovanje savremenog političkog poretka ne odvija se samo kroz promene odnosa između velikih sila, već i kroz unutrašnje političke procese u malim evropskim državama. U tom kontekstu, predizborne kampanje novih političkih aktera predstavljaju važan prostor za razumevanje promena u odnosu prema institucijama, javnim politikama, Evropskoj uniji i međunarodnom okruženju. Ovaj rad analizira digitalnu predizbornu kampanju slovenačke stranke Resni.ca na parlamentarnim izborima 2026. godine, polazeći od njene transformacije od protestnog pokreta do parlamentarnog političkog aktera. Rad se zasniva na kvalitativnom kodiranju objava na društvenim mrežama i analizi diskursa, sa fokusom na način na koji stranka Resni.ca konstruiše odnos između „naroda“, političkih elita, države, institucija i spoljnog okruženja. Posebna pažnja posvećuje se prisustvu populističkih obrazaca, antiestablišmentske retorike, javnopolitičkih obećanja, kao i upotrebi tvrdnji koje se mogu empirijski proveriti, uključujući potencijalno netačne, pojednostavljene ili selektivno predstavljene podatke. Cilj rada je da pokaže kako digitalna izborna komunikacija novih političkih aktera ne predstavlja samo instrument mobilizacije birača, već i prostor u kojem se artikulišu širi pravci političkog i javnopolitičkog pozicioniranja. Analiza slučaja stranke

Resni.ca omogućava uvid u to kako se kriza poverenja u institucije, kritika postojećeg poretka i pitanja suvereniteta prevode u domaći politički diskurs male države članice EU.
Ključne reči: populizam, digitalna politička komunikacija, predizborna kampanja, društvene mreže, Slovenija

20. САБОР ПОЛИТИКОЛОГА

Годишња међународна конференција
Удружења за политичке науке Србије

The Serbian Political Science Association (SPSA)
Annual International Conference

КОНФЕРЕНЦИЈУ ПОДРЖАЛИ